

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня

бакалавр

(назва освітнього ступеня)

на тему: Удосконалення системи управління підприємством шляхом
впровадження інформаційних технологій, на прикладі меблевої фабрики
ПП «Шик Галичина»

Виконав(ла): студент(ка) IV курсу, групи БМ-41
спеціальності 073 Менеджмент

(шифр і назва спеціальності)

Лучко Д.О.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник

Галушак М.П.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Нормоконтроль

Мосій О.Б.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри

Сороківська О.А.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Рецензент

Паляниця В.А.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Факультет

економіки та менеджменту

(повна назва факультету)

Кафедра

менеджменту та адміністрування

(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Сороківська О.А.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

« »

20__ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

на здобуття освітнього ступеня

бакалавр

(назва освітнього ступеня)

за спеціальністю

073 Менеджмент

(шифр і назва спеціальності)

студенту

Лучку Денису Олеговичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Удосконалення системи управління підприємством шляхом впровадження інформаційних технологій, на прикладі меблевої фабрики ПП «Шик Галичина»

Керівник роботи Галушак Михайло Петрович, к.т.н., доц.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом ректора від «23» січня 2023 року № 4/7-49

2. Термін подання студентом завершеної роботи 10.06.2023

3. Вихідні дані до роботи Фінансова та інша звітність підприємства, статут підприємства, довідкові матеріали

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

1 Теоретичні основи застосування інформаційних технологій в управлінні підприємством

2 Дослідження системи управління ПП «Шик Галичина»

3 Шляхи вдосконалення системи управління підприємством за рахунок інформаційних технологій

4 Безпека життєдіяльності, основи охорони праці

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень, слайдів)

Класифікація та зміст методів мотивації та стимулювання праці на підприємствах

Обсяг виготовленої продукції ПП «Шик Галичина» за видами у 2021-2022 роках

Обсяг реалізованої продукції ПП «Шик Галичина» у 2021-2022 роках

Основні техніко-економічні показники діяльності ПП «Шик Галичина» у 2021-2022 рр.

Аналіз автоматизованих систем управління за ціновими параметрами

Аналіз переваг та недоліків автоматизованих систем управління виробничим підприємством

Інтерфейс програми «AGIS»

Закріплення відповідальності за видами робіт для впровадження АСУВ «AGIS»

Порівняльний аналіз прогнозованих фінансових результатів ПП «Шик Галичина» до і після впровадження АСУВ «AGIS» на 2023-2024 роки

Схема організації продажу продукції ПП «Шик Галичина» через Інтернет-магазин

Кошторис витрат на створення та функціонування Інтернет-магазину ПП «Шик Галичина»

Порівняльний аналіз прогнозованих фінансових результатів ПП «Шик Галичина» до і після розробки Інтернет-магазину у 2023 -2024 роках

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Безпека життєдіяльності, основи охорони праці	Окіпний І.Б., к.т.н., доц.		
Нормоконтроль	Мосій О.Б., к.е.н., доц.		

7. Дата видачі завдання 30.01.2023

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретичні основи застосування інформаційних технологій в управлінні підприємством		
1.1	Сучасний стан використання інформаційних технологій в системі управління підприємством	20.02.2023	
1.2	Порівняльний аналіз методик оцінювання ефективності запровадження інформаційних технологій в управління підприємством	05.03.2023	
2	Дослідження системи управління ПП «Шик Галичина»		
2.1	Загальна характеристика діяльності підприємства	20.03.2023	
2.2	Аналіз управління виробничою діяльністю підприємства	05.04.2023	
3	Шляхи вдосконалення системи управління підприємством за рахунок інформаційних технологій		
3.1	Підвищення ефективності системи управління витратами підприємства за рахунок її автоматизації	20.04.2023	
3.2	Використання у діяльності підприємства переваг інтернет-технологій	05.05.2023	
4	Безпека життєдіяльності, основи охорони праці		
4.1	Значення адаптації в трудовому процесі	15.05.2023	
4.2	Організація безпечної експлуатації електроустановок	30.05.2023	
	Висновки	05.06.2023	
	Бібліографія	10.06.2023	

Студент

(підпис)

Лучко Д.О.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Галушак М.П.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Лучко Д.О.: Удосконалення системи управління підприємством шляхом впровадження інформаційних технологій, на прикладі меблевої фабрики ПП «Шик Галичина»

Кваліфікаційна робота бакалавра: 63 с., 4 рис., 22 табл., 21 літературне джерело.

Предмет дослідження – закономірності здійснення процесу управління підприємством на основі впровадження інформаційних технологій.

Об'єкт дослідження - процес функціонування системи управління підприємством.

Мета роботи – дослідження системи управління ПП «Шик Галичина» з метою впровадження інформаційних технологій.

Методи дослідження – економіко-статистичні, математичні, порівняльного аналізу та узагальнення.

У роботі запропоновано підвищити ефективність системи управління витратами за рахунок її автоматизації та вдосконалити механізми реалізації продукції шляхом використання у діяльності підприємства переваг інтернет-технологій.

Ключові слова: інформаційні технології, система управління підприємством, підвищення ефективності, вдосконалення управління.

SUMMARY

Luchko D. Improvement of an enterprise management system due to information technologies implementation (Furniture factory "Shyk Halychyna" as a case study).

Master degree thesis contains of 63 pages, 4 pictures, 22 tables, 21 references.

The subject of investigation regularities of the implementation of the enterprise management process based on the introduction of information technologies.

The object of investigation is the process of functioning of the enterprise management system.

The Aim of the Work - study of the management system of PE "Shyk Halychyna" with the aim of introducing information technologies.

Research methods - economical and statistic, mathematical, a comparative analysis and synthesis.

The work proposes to increase the efficiency of the cost management system due to its automation and to improve the mechanisms of product sales by using the advantages of Internet technologies in the company's activities.

Keywords: information technology, enterprise management system, increasing efficiency, improving management.

ЗМІСТ

Вступ.....	7
Розділ 1 Теоретичні основи застосування інформаційних технологій в управлінні підприємством.....	9
1.1 Сучасний стан використання інформаційних технологій в системі управління підприємством.....	9
1.2 Порівняльний аналіз методик оцінювання ефективності запровадження інформаційних технологій в управління підприємством.....	13
Розділ 2 Дослідження системи управління ПП «Шик Галичина».....	27
2.1 Загальна характеристика діяльності підприємства.....	27
2.2 Аналіз управління виробничою діяльністю підприємства.....	32
Розділ 3 Шляхи вдосконалення системи управління підприємством за рахунок інформаційних технологій.....	40
3.1 Підвищення ефективності системи управління витратами підприємства за рахунок її автоматизації.....	40
3.2 Використання у діяльності підприємства переваг інтернет-технологій.	48
Розділ 4 Безпека життєдіяльності, основи охорони праці.....	57
4.1 Значення адаптації в трудовому процесі.....	57
4.2 Організація безпечної експлуатації електроустановок.....	59
Висновки.....	60
Бібліографія	62

ВСТУП

Мета роботи – дослідження системи управління ПП «Шик Галичина» та розробка заходів з метою підвищення її ефективності шляхом впровадження інформаційних технологій.

Основним **завданням** кваліфікаційної роботи є пошук шляхів зростання ефективності функціонування системи управління ПП «Шик Галичина» на основі впровадження інформаційних технологій та обґрунтування ефективного механізму їх впровадження.

Новизна роботи полягає в розробці низки рекомендацій та можливості їх застосування у практичній діяльності ПП «Шик Галичина»: підвищення ефективності системи управління витратами за рахунок її автоматизації, вдосконалення механізмів реалізації продукції за рахунок створення інтернет-магазину.

Актуальність теми. Із зростанням технічної сили інформаційних технологій комп'ютери почали не лише полегшувати роботу людини, а дозволили виконувати те, що без інформаційних технологій було неможливим. Так як менеджерові доводиться ухвалювати рішення в умовах значної невизначеності та ризику, нові можливості, які надають інформаційні системи, дуже швидко почали знаходити застосування в бізнесі. Система управління підприємством на сьогоднішній день – це процес цілеспрямованої діяльності з метою зростання прибутковості підприємства шляхом впровадження інформаційних технологій.

Функціонування промислового підприємства за сучасних умов характеризується присутністю значних невідповідностей між підсумковими результатами їх діяльності та можливостями. Дослідження системи управління підприємством особливо важливе в умовах інфляції, оскільки дані про поточну діяльність підприємства потрібно постійно співставляти з стратегічними планами діяльності підприємства. Ринкове середовище сучасності вимагає постановки та вирішення різноманітних завдань, пов'язаних з оптимізацією виробничої

діяльності на загальнофірмовому рівні. При цьому необхідною умовою забезпечення ефективності цих заходів слід вважати наявність якісної інформаційної бази та використання комп'ютерних систем в управлінні. Тому обрана тема кваліфікаційної роботи на сучасному етапі є актуальною.

Предмет дослідження – закономірності здійснення процесу управління підприємством на основі впровадження інформаційних технологій.

Об'єктом дослідження є процес функціонування системи управління підприємством.

Теоретичною основою кваліфікаційної роботи є закони, декрети та нормативні акти Уряду України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних науковців щодо проблем підвищення ефективності функціонування системи управління підприємством.

Методи дослідження – економіко-статистичні, математичні, порівняльного аналізу та узагальнення.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

1.1 Сучасний стан використання інформаційних технологій в системі управління підприємством

Із зростанням технічної сили інформаційних технологій комп'ютери почали не просто полегшувати роботу людини, а дозволяють виконувати те, що без інформаційних технологій було неможливим. У зв'язку з тим, що менеджерів доводиться приймати рішення в умовах великої невизначеності й ризику, нові можливості інформаційних систем дуже швидко починають знаходити застосування в бізнесі.

Комплексні системи управління підприємством маркують аббревіатурою ERP (Enterprise-Resource Planning). Згідно словника APICS (American Production and Inventory Control Society), ERP – це система ефективного управління та планування всіх видів ресурсів підприємства, необхідних для здійснення його діяльності.

На сьогодні лідером на українському ринку ERP-систем є вітчизняний продукт "1С: Підприємство". Незважаючи на те, що загалом вітчизняні ERP-системи поступаються іноземним за функціональністю, нова версія платформи "1С Підприємство 8" є доволі потужним конкурентом іноземних фірм, надаючи певні переваги користувачам.

Для прийняття рішення про впровадження ERP-системи необхідно проаналізувати можливості самої системи, а також досвід інших компаній. Малі та середні підприємства, основним критерієм розвитку яких є ефективне управління діяльністю організації, повинні орієнтуватися на впровадження середньої інтегрованої системи. При цьому слід враховувати також те, що виробничі системи за багатьма параметрами значно жорсткіші порівняно з фінансово-управлінськими. Цикл їхнього впровадження є значно довшим, а вартість значно вищою. Проте і віддача від таких систем є більшою.

Для невеликих підприємств з обмеженим бюджетом, де потрібна автоматизація окремих напрямів обліку, найкраще вибирати локальні системи, які дають змогу вести облік за такими напрямами: бухгалтерія, склади, облік кадрів, збут і т.п. Якщо порівнювати ціни вітчизняних ERP-систем і закордонними, то слід зазначити, що запровадження таких систем українського виробництва обійдеться в декілька (інколи навіть у декілька десятків) разів дешевше. Крім того, для малого та середнього бізнесу вітчизняні системи, матимуть ще й інші переваги: більшу пристосованість до умов економіки, наявність висококваліфікованих фірм і фахівців, які спеціалізуються саме на безпосередньому впровадженні і обслуговуванні таких інформаційних систем.

Для великих підприємств (холдингових структур, фінансово-промислових груп, головних компаній), для яких визначальне значення мають довгострокове планування та управління, потрібні великі інтегральні системи. Вони повинні містити управління складними фінансовими потоками, глобальне планування, бюджетування, корпоративну консолідацію, тощо. Такі ERP-системи, звичайно, запроваджуються на підприємствах зі складним виробничим циклом, розгалуженою мережею філій, великим асортиментом продукції, великим обсягом складних операцій. За оцінкою західних спеціалістів, корпоративну інтегровану інформаційну систему потрібно запроваджувати компаніям, обіг яких перевищує 20-40 млн. доларів.

Досвід підприємств, що успішно використовують ERP-системи, засвідчує, що їх запровадження дозволяє скорочувати складські запаси підприємства (в середньому до 21,5 %), підвищити продуктивність праці (до 17,5 %), збільшити частку своєчасного виконання замовлень (до 14,5 %).

Для того, щоб підтримувати витрати на низькому рівні, а ефективність - на високому, можна звернути увагу на програмні продукти, які є у вільному доступі. Існує п'ять широкоживаних безкоштовних утиліт, призначених спеціально для вирішення завдань бізнесу:

- Microsoft Security Essentials.

Ідеальний варіант для невеликих підприємств. Вона безкоштовна і отримала дуже високі оцінки. Антивірусна утиліта Microsoft (find.pcworld.com/64078) здатна обслуговувати до десяти персональних комп'ютерів, і на кожному з них вона справляється зі своїми функціями швидко, ефективно і ненав'язливо.

- OpenProj.

Непогана альтернатива пакету Microsoft Project, який обійдеться в кілька тисяч доларів. Додаток OpenProj (find.pcworld.com/72948) дозволяє отримувати діаграми Ганта, сіткові графіки, діаграми, що характеризують структуру трудовитрат і ризиків, враховувати додаткову вартість і виконувати функції, пов'язані з управлінням проектами. Крім того, ця програма працює в середовищі Windows, Mac і Linux, тоді як Project - тільки в середовищі Windows.

- OrangeHRM.

Повнофункціональна система управління персоналом для підприємств малого та середнього бізнесу. До складу OrangeHRM (find.pcworld.com/72949) включені модулі для управління відомостями про співробітників, управління звільненнями, а також для обліку робочого часу і відвідуваності, організації стимулювання і т.д. Модулі для самообслуговування дозволяють співробітникам самостійно оновлювати свою персональну інформацію.

- Solutio.

Якщо на підприємстві присутні скарги на те, що їхні комп'ютери працюють занадто повільно, перш ніж інвестувати в нові машини, слід спробувати встановити додаток Solutio (find.pcworld.com/72950). Ця винахідлива безкоштовна утиліта помітно скорочує тривалість завантаження ПК, а остання версія ще й стежить за своєчасним оновленням встановлених на комп'ютері програм. Програму доведеться встановлювати на кожен комп'ютер, але витрачені зусилля варті того. У результаті число скарг на низьку продуктивність комп'ютерів значно зменшиться.

- Spiceworks.

Незалежно від того, скільки комп'ютерів розгорнуто у компанії, завжди необхідна система мережевого моніторингу. Додаток Spiceworks (find.pcworld.com/72951), пропонує засоби мережевого управління та моніторингу,

організації технічної підтримки користувачів, інвентаризації обладнання та багато іншого. Остання версія поставляється ще й з модулями для Android і iPhone, завдяки чому управління системами можна здійснювати з будь-якої точки.

Всі ці програмні продукти можуть здаватися елементарними, але без них підприємство ефективно функціонувати не може, а платні аналоги вартують досить дорого. Окрім того за допомогою даних інформаційних програм на підприємстві буде значно легше здійснювати оперативне управління.

Для забезпечення фінансової взаємодії підприємств більшість українських банків протягом останніх років активно проводять роботу щодо присутності в Інтернет-мережі. На сьогоднішній час банки мають Інтернет-сайти, активно використовують електронну пошту для листування та спілкування з зовнішнім світом. Банківська система може швидко опанувати та запропонувати своїм клієнтам послуги, що базуються на новітніх технологіях (сучасних інформаційних системах), через Інтернет-банкінг (Клієнт-банк). Інтернет-банкінг - це зручна система доступу до банківського рахунку керівниками та бухгалтерами підприємства, яка дозволяє постійно контролювати стан рахунку та економити час на щоденний похід в банк, оперативно здійснювати розрахунки. Базове законодавство, що регламентує роботу юридичних і фізичних осіб в мережі Інтернет, сферу електронних фінансових послуг та діяльність електронних платіжних систем, має забезпечити учасникам Інтернет-банкінгу надійний захист від шахрайства.

Істотною перевагою використання інформаційних систем є полегшення роботи бізнесової сфери із державними органами. До них належить ефективний зв'язок із Державною податковою адміністрацією, із іншими державними службами, з якими доводиться співпрацювати підприємству. Умовою такої співпраці є розвинуте в державі електронне урядування або e-Government. Такий вид електронного співробітництва надає певні можливості менеджерам компаній:

- економія часу;
- отримання консультації щодо законодавчого регулювання тих чи інших операцій, які здійснюються на підприємстві;

- трактування законів «безпосередньо із уст» тих, хто їх розробляє;
- зниження рівня корупції, оскільки безпосередній контакт з контролюючими органами зведений до мінімуму.

Україна за останній час досить прогресивно почала налагоджувати систему дистанційного спілкування із бізнесом, надання юридичних консультацій online, в тому числі і щодо трактування Податкового Кодексу України, яке здійснюється на офіційному сайті Державної податкової служби України. Основними на цьому сайті є посилання на Єдину базу податкових знань, де будь-який платник податків – юридична чи фізична особа-підприємець, може дати запитання, які стосуються трактування Податкового Кодексу України, після чого протягом десяти днів отримати на нього відповідь від податківців. При перевірці підприємства представлення відповіді із такого сайту вважається доказом правильності здійснення господарської операції для перевіряючих служб (Податкова, Держаудитслужба).

Окрім того, результатом покращення електронної взаємодії підприємств з державою в Україні є те, що усі юридичні особи в обов'язковому порядку повинні подавати звіти у контрольні органи в електронному форматі. Такий звіт передбачає накладання електронних ключів, тобто набору певного коду, що відображує підписи керівника чи бухгалтера підприємства, які мають право підпису та печатки організації.

З метою уникнення механічних помилок державними органами замовлено розробку програм, які б автоматично формували звіти, форма яких завжди буде вірною, якщо їх оновлювати через інтернет. На даний час вже є цілком готовими до використання спеціальні програмні продукти щодо електронної звітності, наприклад «М.Е.Дос», «Електронна звітність» і т.п.

Для України може стати прикладом Великобританія, де основною метою розвитку електронного урядування є уникнення появи «низьких прошарків суспільства», які не матимуть доступу до державних служб. У зв'язку з цим, урядом проводиться політика, спрямована на підвищення комп'ютерної грамотності. Для цього створюються навчальні центри з метою підвищення кваліфікації персоналу з

інформаційних технологій, зокрема через доступ до національної освітньої мережі та бібліотеки Великобританії. Для України така політика є теж дуже важливою, саме для подолання опору переминам необхідно запроваджувати безплатні освітні програми із володіння програмними продуктами, надання допомоги по обслуговуванню програм, які стосуються електронного зв'язку із державою.

Інформаційні системи - це потужні інструменти для створення більш ефективних й конкурентоздатних організацій. На даний час стало можливим організувати глобальну роботу на віддалених робочих місцях. Технології інформатизації, такі, як Інтернет, електронна пошта і відеоконференції, забезпечують хорошу координацію географічно віддалених співробітників у різних регіонах і країнах. Спільна командна робота через тисячі кілометрів є реальністю, оскільки члени робочої групи можуть працювати над проектом разом, навіть якщо вони знаходяться на різних континентах.

Мережеві інформаційні системи дають змогу компаніям координувати свої географічно розподілені підрозділи як віртуальні організації (або віртуальні корпорації). Віртуальні організації використовують мережі для зв'язку людей, майна й ідеї, постачальників з клієнтами, для розподілу нових виробів й послуг без обмежень фізичним розташуванням або традиційними організаційними межами. Одна компанія може використовувати можливості іншої компанії без фізичного поєднання з нею. Наприклад, перша компанія може займатися конструюванням виробу, інша – виробництвом комплектуючих та збиранням цілого виробу, а третя – адмініструванням та продажами.

Сучасні інформаційні технології дозволяють створювати єдине інформаційне середовище, фізичну основу якого становлять інтегровані комп'ютерні мережі. Таке середовище дозволяє координувати та супроводжувати як технологічні процеси, так загалом і ділову діяльність організації. Такий підхід, зокрема, передбачає інтеграцію базових напрямків управлінської діяльності: виробничої, організаційної, маркетингової, фінансової, бухгалтерської, кадрової та проектно-конструкторської. Інформаційні продукти розміщують в розподілених базах даних.

Надання доступу до них відбувається через комп'ютерну мережу на основі правил та нормативів даної організації.

Окрім того, інформаційна комп'ютерна мережа підприємства може легко під'єднуватися до всесвітньої мережі інтернет. Під'єднання може здійснюватися через відповідні шлюзи регламентованого доступу до внутрішньої інформації. Як наслідок організація матиме прямий доступ до найрізноманітнішої інформації з широкого спектру: від нормативно-правових актів до відомостей про стан ринків сировини чи готової продукції.

Таким чином, діяльність працівників управління підприємства повинна бути орієнтована на використання передових інформаційних технологій, а спеціалісту-виконавцю необхідні зручні інструменти для професійної діяльності в його сфері, що передбачає використання технологій та розподілення обов'язків між працівниками.

1.2 Порівняльний аналіз методик оцінювання ефективності запровадження інформаційних технологій в управління підприємством

За різними джерелами, лише 20-25 % проектів впровадження інформаційних технологій є успішними. Одним з напрямків підвищення ефективності інформаційних проектів є удосконалення моделі вибору найбільш привабливого проекту ще на стадії прийняття рішення про впровадження інформаційних технологій. В таких умовах особлива роль належить оцінці ефективності впровадження інформаційних технологій.

Поняття ефективності у розрізі інформаційного менеджменту підприємства представляє собою результативність процесу, операцій, проекту, виражену співвідношенням результату до витрат, що обумовили його одержання. Іншими словами ефективність інформаційного менеджменту відображає комплекс показників, які характеризують позитивні результати експлуатації інформаційних систем та інших технічних засобів в управлінні цілісною системою підприємства.

Ефективність використання інформаційних систем при управлінні економічними завданнями підприємства прямо залежить від двох головних

факторів: підвищення рівня управління та поліпшення діяльності організації через зниження витрат.

Прямий ефект відображається деякими результатними показниками діяльності, він може бути виражений в вартісних, натуральних, трудових показниках (економією часу роботи в людино-годинах, кількістю вивільнених працівників управління, продуктивністю праці управлінського персоналу тощо).

Непрямий ефект забезпечується використанням більш якісної інформації, він відображається у показниках виробничо-господарської діяльності підприємства, проте важко піддається безпосередньому кількісному вимірюванню. Так як непряма ефективність знаходить прояв у якісних чинниках, а пряма - безпосередньо виражається кількісними величинами, то зазначені види ефекту також називають якісними й кількісними (відповідно).

Економічну ефективність обчислюють на всіх етапах від проектування до впровадження інформаційних систем:

- 1) очікувана економічна ефективність попередньо розраховується на стадіях технічного й робочого проектування;
- 2) далі йдуть деталізовані розрахунки очікуваної економічної ефективності;
- 3) за результатами впровадження інформаційних систем в експлуатацію проводиться розрахунок фактичної економічної ефективності.

Звичайно на ранніх стадіях при виконанні підготовчих та проектних робіт розрахунок має прогнозний характер. Розрахунок економічної ефективності після модернізації чи впровадження засобів інформаційного менеджменту найчастіше у вітчизняній літературі передбачає два методичних підходи: на основі річного або інтегрального економічного ефекту [18], [19].

При розрахунку річного економічного ефекту порівнюються річний обсяг реалізованої продукції, витрати виробництва, прибуток від реалізації за звітний період (після змін) з аналогічними показниками базисного періоду (до змін).

При розрахунку інтегрального економічного ефекту порівнюються показники витратної та прибуткової частин роботи підприємства за цілий розрахунковий період з початку внесення змін.

Однак обидва зазначені вище методи розрахунку ефективності не дають змоги точно оцінити внесок функціонування інформаційних систем у діяльність підприємства. Це обумовлюється тим, що на порівнювані показники здатні впливати безлічі факторів. Наприклад, річний обсяг реалізації продукції може змінюватися завдяки впровадженню нових технологічних розробок, через зміну попиту або розвиток рекламної політики.

Тому, для визначення економічного ефекту від використання інформаційних технологій слід враховувати усі економічні, технічні, організаційні та соціальні аспекти їх функціонування. Для цього використовується цілий комплекс різноманітних методів аналізу, запропонованих такими ученими, як Н.Г. Георгіаді, С.В. Князь, Я.Я. Пушак та іншими. Всі методи оцінки можна поділити на три групи: фінансові, якісні (евристичні методи) та прогнозного аналізу (імовірнісні методики).

Фінансовий аналіз - загальноприйнятий інструмент обґрунтування кожного бізнес-проекту. Методи даного аналізу використовують традиційні підходи для фінансового розрахунку економічної ефективності, разом з тим враховуючи специфіку інформаційних технологій. Їх перевагою є принципи, запозичені з класичної теорії розрахунку економічної ефективності. Ці методи використовують загальноприйняті для фінансової сфери критерії (чисту теперішню вартість, внутрішню норму прибутку тощо) і оперують конкретними й точними поняттями притоку й відтоку коштів. Тож фінансові методи дозволяють оцінити економічні параметри результатів впровадження інформаційних систем аналогічно як і для будь-якого інвестиційного проекту.

Якісні методи доповнюють кількісні розрахунки, тим самим даючи змогу оцінити всі чинники ефективності й узгодити їх із загальною стратегією компанії. Дана група методів дозволяє фахівцям обирати найбільш важливі характеристики систем залежно від специфіки діяльності підприємства, його продукції та змінювати залежності між показниками через коефіцієнти їх значимості. Також перевагою якісних (евристичних) методик є об'єднання кількісного і якісного підходів оцінки.

Прогнозні методи передбачають використання статистичних й математичних моделей, що дозволяють оцінювати ймовірність виникнення ризиків. Дані методи використовуються для оцінки майбутнього ефекту, очікуваного від застосування інформаційних систем, але поки що вони не так поширені в практиці, як інші. Використання методів евристичної групи здатне забезпечити оцінку відповідності інформаційного проекту бізнесовій стратегії підприємства. Для того, щоб оцінити економічну ефективність від впровадження інформаційних технологій на підприємстві, необхідно вибрати оптимальний метод аналізу. Це можна здійснити за допомогою таблиць порівняльного аналізу існуючих методик (табл. 1.1 – 1.3).

Незважаючи на те, що за сучасних умов будь-яке підприємство має, як бачимо з таблиць, досить великий вибір різноманітних методологій і методів оцінювання ефективності використання інформаційних технологій, на практиці переважна більшість підприємств віддає перевагу аналізу з використанням двох показників: сукупної вартості володіння (TCO) та повернення інвестицій (ROI). Також знаходять застосування методика чистої теперішньої вартості (NPV), та якісний показник впливу нововведення на продуктивність праці.

Показник TCO характеризує весь комплекс витрат на побудову і функціонування інформаційних систем, тобто разом з прямими витратами на розроблення, впровадження та експлуатацію системи враховуються також непрямі витрати, наприклад, пов'язані з простоями та людським чинником.

Сьогодні відомі декілька методів розрахунку TCO, які приблизно дають однакові результати, тобто приводять до аналогічних висновків, та найпоширенішою концепцією є аналіз CCB від Gartner Group. Показник сукупної вартості володіння інформаційних технологій розраховується за формулою:

$$TCO = V_{пр} + V_{н}, \quad (1.1)$$

де $V_{пр}$ – прямі витрати;

$V_{н}$ – непрямі витрати.

Таблиця 1.1 - Порівняльний аналіз існуючих методик фінансової групи оцінювання ефективності від впровадження інформаційних технологій

Метод	Короткий опис методу	Переваги	Недоліки
Сукупна вартість володіння (Total Cost of Ownership, TCO)	Методика передбачає оцінку прямих і непрямих затрат, які виникають на кожному етапі життєвого циклу інформаційної технології; дає можливість порівнювати затрати на різних тимчасових ділянках, оцінюючи зміни; дозволяє виявляти надлишкові статті; підраховувати сукупну вартість володіння з метою оцінки привабливості інформаційних технологій як об'єкта для інвестицій. Оцінка ефективності здійснюється шляхом порівняння показника TCO підприємства з показниками TCO інших аналогічних підприємств.	Фінансове обґрунтування бюджету проекту; урахування як одноразових затрат проектів впровадження інформаційних технологій, так і щорічних затрат на їх підтримку	Значні затрати часу; складність визначення величини непрямих затрат
Функціонально-вартісний аналіз (Activity Based Costing, ABC)	Сутність методу полягає у комплексному дослідженні дій, спрямованих на об'єкт інформаційних технологій на етапі впровадження, і функцій об'єкта у процесі використання з метою виявлення резервів мінімізації затрат на стадіях його проектування, впровадження і використання при збереженні чи підвищенні ним своїх функцій і збільшенні його корисності	Можливість застосування на етапі впровадження та на етапі експлуатації; можливість точного розподілення накладних затрат	Складність вимірювання; не враховує вигоди від покращання якісних показників.
Чиста приведена вартість (Net Present Value, NPV)	Сутність методики полягає у здійсненні порівняльного аналізу сум первісних вкладень і поточної вартості майбутніх грошових потоків.	Враховує фактор часу	Оцінка дохідності альтернативних проектів має абстрактний характер; складність визначення грошових надходжень від покращання якісних показників
Внутрішня норма рентабельності (Internal Rate of Return, IRR)	Методика передбачає визначення відносного показника доходності проекту. Для визначення прибутковості або збитковості проекту, який впроваджується, показник IRR підлягає порівнянню з реальною ставкою дисконту.	Можливість оцінки альтернативних проектів	Складність розрахунку; приблизний результат; складність визначення грошових надходжень від покращання якісних показників
Середньостатистична зворотність інвестицій (Return on Investment, ROI)	Визначення ефективності здійснюється шляхом розрахунку відношення зароблених грошей до інвестованого капіталу	Показник відображає абсолютну вигоду від проекту; враховує термін окупності інвестицій	складність визначення грошових надходжень від проекту

Таблиця 1.2 - Порівняльний аналіз існуючих методик евристичної групи оцінки ефективності від впровадження інформаційних технологій

Метод	Короткий опис методу	Переваги	Недоліки
1	2	3	4
Економічна додана вартість (Economic Value Added, EVA)	Відображає процес створення вартості та визначається як різниця між чистим операційним прибутком після обкладення податком і затратами на капітал за той самий період	Забезпечує вимірювання «надлишкової» вартості, створеної інвестиціями; є індикатором якості управлінських рішень, які приймаються; є інструментом для визначення норми повернення на капітал, виділяючи частину грошового потоку, заробленого за рахунок інвестицій; дозволяє оцінювати ефективність окремих підрозділів підприємства.	На величину показника EVA істотно впливає первісна оцінка інвестованого капіталу; складність визначення майбутнього прибутку;
Швидке економічне обґрунтування (Rapid Economic Justification, REJ)	У рамках методики REJ визначається потенціальний дохід від досягнення встановлених критичних факторів успіху та затрати на впровадження інформаційних технологій, які представляються у вигляді грошових потоків. потоки підлягають дисконтуванню і коректуванню з урахуванням ризиків проекту з наступним перетворенням їх у фінансові показники. Методика передбачає використання декількох методів: TCO, елементів BSC, NPV, IRR, EVA і т.п, а також аналізу ризиків, властивих проектам.	Простота розрахунку; обґрунтованість результатів; урахування як кількісних, так і якісних ефектів від впровадження ІТ; урахування ризиків; можливість порівняння альтернативних проектів	Суб'єктивність; потреба у наявності чітко сформованої стратегії підприємства
Інформаційна економіка (Information Economics, IE)	Методика ІЕ забезпечує визначення пріоритетів ІТ-проектів, які відповідають пріоритетам розвитку підприємству. Альтернативні ІТ-проекти підлягають оцінюванню на відповідність розробленим критеріям.	Простота визначення ефективності проекту, урахування фактору ризику; можливість порівняння альтернативних проектів	Суб'єктивність

Продовження табл. 1.2

1	2	3	4
Збалансована система показників (Balanced Scorecard, BSC)	Методика передбачає розробку взаємо-зв'язаних показників ефективності у сфері фінансів, роботи з клієнтами, внутрішніх бізнес-процесів, а також персоналу і інновацій. Встановлення показників забезпечить визначення поточної і майбутньої ефективності підприємства, на яку вплине проект. Визначені показники підлягають трансформації з нефінансових у фінансові ефекти по причинно-наслідкових ланцюгах.	Враховуються, як фінансові, так і нефінансові ефекти, можливість порівняння альтернативних проектів; методика формулює розуміння причинно-наслідкових зв'язків ефективності бізнесу й інформаційних технологій.	Вимагає наявності формалізованої бізнес-стратегії; потребує постійного оновлення.

Таблиця 1.3 - Порівняльний аналіз існуючих методик імовірнісної групи оцінки ефективності від впровадження інформаційних технологій

Метод	Короткий опис методу	Переваги	Недоліки
1	2	3	4
Управління портфелем активів (Portfolio Management, PM)	Методика передбачає управління ІТ з точки зору управління портфелем інвестицій, урахуванням обсягів, термінів, прибутковості та ризиків кожного проекту.	Забезпечує урахування показника тривалості проекту.	Складність переходу на застосування методики.
Прикладна інформаційна економіка (Applied Information Economics, AIE)	Ідея методу полягає в тому, щоб для кожної із встановлених цілей проекту визначити імовірність її досягнення і виходячи із отриманого результату визначити імовірність покращення бізнес-процесів підприємства.	Забезпечує оцінку імовірності виникнення ризику; Забезпечує оцінку проектів з результатами, які складно визначаються	Суб'єктивний; потребує значних затрат часу; результат представляється в натуральних показниках
Справедливі ціни опціонів (Real Options Valuation, ROV)	Адаптована до оцінки ІТ методика ROV передбачає оцінку гнучкості альтернативних проектів впровадження. Відповідно до методики визначаються основні параметри проекту (доходи, затрати, вартість підтримки, складність і життєвий цикл ІТ, які впроваджуються), які підлягають оцінці можливості впливу на них у ході виконання проекту	Оцінка проектів залежить від можливості впливу на них. Оцінка широкого спектру показників	Складність, потребує значних затрат часу, результат представляється у натуральних показниках

Прямі витрати загалом розраховуються за формулою:

$$V_{np} = V_{n1} + V_{n2} + V_{n3} + V_{n4} + V_{n5}, \quad (1.2)$$

де V_{n1} – капітальні вкладення (програмно-апаратне забезпечення);

V_{n2} – витрати на управління інформаційними технологіями;

V_{n3} – витрати на технічну підтримку і аутсорсінг;

V_{n4} – витрати на модернізацію;

V_{n5} – витрати на комунікації.

У той же час непрямі витрати, які можна розділити на дві групи, розраховують за формулою:

$$V_{n} = V_{n1} + V_{n2}, \quad (1.3)$$

де V_{n1} – витрати, пов'язані з простоями інформаційної системи з ряду причин;

V_{n2} – витрати, пов'язані з людським чинником.

Розрахунок тільки сукупної вартості володіння не дає достатньої оцінки щодо доцільності запровадження інформаційної системи, оскільки необхідно враховувати не лише витрати, але й вигоду від її впровадження, яка визначається показником повернення інвестицій (ROI). Такий метод дозволяє оцінювати рентабельність вкладених коштів у купівлю й впровадження інформаційної системи та розраховується за формулою:

$$ROI = \frac{(Payback - TCO)}{TCO} \cdot 100\%, \quad (1.4)$$

де *Payback* – вигода від впровадження системи.

Під вигодою (основним ефектом), викликаним впровадженням інформаційних систем, як правило розуміють зростання продуктивності праці:

1) економію робочого часу співробітників підприємства;

- 2) ефективного використання людських ресурсів на підприємстві;
- 3) зменшення вартості трансакцій на підприємстві.

Ще одним аспектом, що серйозно впливає на ефективність інформаційних систем, є рівень зрілості інформаційних технологій. Є декілька методологій оцінювання рівня зрілості інформаційних систем, що функціонують на підприємстві, зокрема:

- методологія зрілості створення програмного забезпечення (Capability Maturity Model, CMM);
- методологія Cobit (Control Objectives for Information Technology);
- IMM (Infrastructure Maturity Model), концепція якої використовується Microsoft.

За методологією Cobit розглядають шість рівнів зрілості:

1. Нульовий. Система управління інформаційними технологіями не створена і її необхідність не усвідомлюється.

2. Початковий. Підхід керівництва до вирішення проблем інформаційних систем та інформаційних технологій є хаотичним, визнання існування проблем - випадковим й непослідовним.

3. Повторюваний. Існує загальне усвідомлення проблем щодо управління інформаційними системами. Однакові завдання вирішують різні люди подібними методами. Одночасно відсутні формальні процедури, нема розподілу відповідальності. Залежність від окремих співробітників досить висока, що підвищує ймовірність помилок. Зазвичай використовуються базові методи оцінки ефективності.

4. Стандартний. Домінуючою стає роль інформаційних систем. Всі процедури стандартизовані й задокументовані, та добре налагоджено користування інформаційними системами співробітниками. Діяльність ІТ-підрозділу чітко регламентована. Однак механізм контролю якості функціонування недостатньо відпрацьований.

5. Керований. Проводиться безперервний моніторинг інформаційних процесів, встановлюються стандарти якості й контролюється їх виконання. Здійснюється постійна робота щодо підвищенням їх ефективності.

6. Оптимізуючий. В установі сформовано чітке і поглиблене розуміння процесів управління інформаційними системами, проблем і рішень у сфері інформаційних технологій, а також можливих перспектив розвитку.

Урахування рівня зрілості управління інформаційними системами підприємства при проведенні оцінки економічної ефективності їх функціонування доволі важливе. Адже від рівня досконалості управління інформаційною інфраструктурою підприємства залежатиме достовірність отриманих результатів оцінки економічної ефективності.

Підсумовуючи, можна сказати, що керівники можуть впроваджувати новітні інформаційні технології на підприємствах не лише опираючись на досвід інших та чутки у ЗМІ про їх ефективність, а, маючи у своєму розпорядженні низку методів оцінки запровадження інформаційних систем, можуть самі пересвідчитись у перевагах чи недоліках, які будуть притаманні саме їх організації.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПП «ШИК ГАЛИЧИНА»

2.1. Загальна характеристика діяльності підприємства

Меблева фабрика “Шик-Галичина” заснована у 1995 році. Починаючи з невеликих обсягів продукції, невеликого штату працівників, обмежених коштів, фірма «Шик Галичина» впевнено розвивалася і завойовувала дедалі більший ринок споживачів.

За останні 20 років підприємство стало повноцінним виробником високоякісних м'яких меблів, який сьогодні на території України має близько 200 партнерів, географія яких охоплює практично кожне місто, і ця цифра постійно зростає. Досягти успіху підприємству допомогли: неординарність продукції; професійна якість; вивчення попиту та побажань клієнтів; залучення італійської техніки; індивідуальний спосіб виробництва; постійний прогрес виробничих процесів.

Основним важелем у досягненні цілей була і є відповідність назві фабрики - ШИК. За рахунок коштів підприємства здійснюється навчання персоналу, а також запроваджуються сучасні технології виробництва, вдосконалюються методи пошиття та засоби праці. Технологи підприємства випробовують кожен виріб самотужки, доки не досягнуть рівня, яким хотілося б пишатися.

Шик Галичина відмовилося від виготовлення меблів з ДСП та ДВП (при виготовленні меблів з ДСП та ДВП використовуються такі речовини як фенол, аміак, формальдегід, бензол та з десятків інших отруйних речовин, які можуть викликати безсоння, головні болі, проблеми з імунітетом та дихальними шляхами; також ДСП і ДВП, хоч і знижують собівартість продукції, є нестійкими в умовах надлишкової вологості і різких перепадів температури), щоб створити базу для виготовлення продукції, що вирізнятиметься найвищою якістю:

- для виготовлення каркасу використовується деревина виключно твердих порід (ясен, дуб), так як каркаси з хвойних порід, наприклад, з сосни, вбирають вологу і швидко деформуються;

- сушіння матеріалів здійснюється лише власними сушильними камерами;

- фанера виготовляється з оптимально висушеного грабового шпону, скріпленого сумішшю високоякісного клею;

- вилучаються сучки з брусів - їх замінюють шиповим з'єднанням, яке у декілька разів збільшує міцність деревини;

- за основу м'якої частини меблів використовуються блоки пружин, що виготовляються за спеціальним замовленням з високоякісного сплаву металів і поєднуються у так звану євробанель (оптимальну кількість пружин, що відповідають європейським стандартам). Це забезпечує дійсну м'якість, гарантію довговічного і комфортного користування такою продукцією. «Шик Галичина» використовує комплектуючі деталі (скоби, петлі, виїзні механізми і т.д.) провідних фірм українського та закордонного ринку, які гарантують високу якість своєї продукції;

- здоровий сон та відпочинок споживачам продукції підприємства забезпечують ортопедичні матраци «Heavenson», які гарантують зручне розкладання, надають ортопедичний та анатомічний ефект протягом тривалого періоду експлуатації. Ці ж властивості доповнюють високоякісний латекс, матеріал «Memory» з ефектами пам'яті, вологостійка кокосова койра. Також на підприємстві використовують інноваційні пружинні блоки «Multi Zone Spring», «Pocket Spring». Кожна з цих складових є екологічно чистим продуктом.

Фірма «Шик Галичина» розробила нові моделі м'яких меблів, основу яких складають ортопедичні розкладачки, виготовленні в Італії, що забезпечують зручне розкладання, якість і міцність конструкції, а також гарантують комфортний і здоровий сон людини. Це покращує зовнішній вигляд меблів і дозволяє урізноманітнити дизайн продукції, зробити її унікальною. Дерев'яні деталі виготовляються на італійському фрезерному криволінійному верстаті з ЧПК. Для покриття дерев'яної фурнітури фірма

«Шик Галичина» використовує екологічно чисті барвники зарубіжного виробництва. У готовому вигляді продукція проходить контроль якості згідно з вимогами до меблевої продукції, передбаченими ДСТУ 4414:2005 та санітарними нормами і вимогами до виробництва меблів, встановленими наказом МОЗ України від 29.12.2012 за № 1139.

На сьогоднішній день фірма «Шик Галичина» здатна забезпечити виробництво великого обсягу меблевої продукції. Фабрику знають і співпрацюють з нею всі регіони України. Довіра споживачів – це основна заслуга підприємства, яку воно завоювало завдяки таким чинникам:

- постійному створенню нових видів продукції. Так, за останні 10 років на підприємстві за формою, дизайном та комплектацією створено близько 60 базових моделей меблів, які постійно вдосконалюються;
- дотриманню високих стандартів виробництва та інвестуванню у нові технології, щоб випереджати конкурентів;
- застосуванню екологічно чистих матеріалів як вітчизняного виробництва, так і відомих світових фірм;
- виготовленню престижних конструкцій з оригінальним дизайном за помірною ціною, що завжди задовольняють навіть найвибагливіші смаки будь-якого клієнта.

Підприємство спеціалізується на випуску м'яких меблів із натурального дерева, зокрема спальних м'яких меблів стилю «Класік» (32 найменування), стилю «Модерн» (26 найменувань), стилю «Амур» (19 найменувань), стилю «Релакс» (8 найменувань), стилю «Комфорт» (10 найменувань), а також пуфіків (7 найменувань). Крім цього, ПП «Шик Галичина» виготовляє іншу продукцію: матраци Heavenson, фанеру, ламельні каркаси «Комфорт» та «Релакс», механізми трансформації, а також покривала, подушки, накидки, чохли.

Реалізація товарів здійснюється як в гурт, так і в роздріб, через мережу постачальників та магазинів. Регіони, у яких найбільше купують меблі ПП «Шик Галичина» - Рівненська, Львівська, Тернопільська, Волинська області. Результати

діяльності підприємства значною мірою залежать від кількості та номенклатури виготовленої продукції. Дані щодо виготовленої і реалізованої продукції ПП «Шик Галичина» за період з 2021 - 2022 рр. наведені в таблицях 2.1 - 2.2.

Таблиця 2.1 – Обсяг виготовленої продукції ПП «Шик Галичина» за видами у 2021-2022 роках, тис. грн.

Найменування продукції	2021 р.	2022 р.	Приріст
М'які меблі стилю «Класік»	5791,5	4977,0	-814,5
М'які меблі стилю «Модерн»	3420,5	2562,5	-858,0
М'які меблі стилю «Амур»	4791,5	4311,5	-480,0
М'які меблі стилю «Комфорт»	2307,0	2104,0	-203,0
М'які меблі стилю «Релакс»	673,0	588,5	-84,5
Інша продукція	3829,5	3180,5	546,0
Разом	20813,0	17724,0	-1894,0

Таблиця 2.2 – Обсяг реалізованої продукції ПП «Шик Галичина» у 2021-2022 роках, тис. грн.

Найменування продукції	2021 р.	2022 р.	Приріст
М'які меблі стилю «Класік»	5791,5	4977,0	-814,5
М'які меблі стилю «Модерн»	3420,5	2562,5	-858,0
М'які меблі стилю «Амур»	4791,5	4311,5	-480,0
М'які меблі стилю «Комфорт»	2307,0	3104,0	797,0,0
М'які меблі стилю «Релакс»	673,0	788,5	115,5,0
Інша продукція	3793,5	4211,5	418,0
Разом	20777,0	19955,0	-822,0

Меблі постачають як у зібраному, так і в розібраному й запакованому вигляді з урахуванням побажання замовника. Збирання меблів здійснюється кваліфікованими фахівцями на об'єктах замовника. За бажанням замовника здійснюється безкоштовна доставка в межах міста. Гарантійний термін експлуатації продукції -18 місяців.

2.2 Аналіз управління виробничою діяльністю підприємства

ПП «Шик Галичина» - це юридична особа, що здійснює свою діяльність на підставі статуту і меморандуму, має власну печатку, штамп, володіє рахунками в банку, наймає працівників, та може займатися діяльністю, що не протирічить чинному законодавству. Номенклатура продукції підприємства - проста, оскільки, як основний вид продукції воно виготовляє лише меблі. Підприємство за розміром є малим, за організаційно-правовою формою – приватне підприємство, за ступенем спеціалізації – вузько спеціалізоване, тому що виготовляє тільки м'які меблі.

Місія досліджуваного підприємства - виробництво високоякісних та комфортабельних меблів для задоволення потреб населення. Тобто, організація створена для того, щоб покупці її продукції відчували якість, стиль, дизайн та національний колорит вітчизняного виробника.

Тип організаційної структури ПП «Шик Галичина» - лінійно-функціональний (рис. 2.1).

ПП «Шик Галичина» має три основних цехи: лісопильний, сушильний та меблевий. Деревина круглої форми із лісгоспів західного регіону поступає на склад лісоматеріалів, звідки даний ресурс транспортують на лісопильну раму. Згодом вже готові пиломатеріали доставляють в сушильний цех, а після цього вже напівфабрикати надходять в меблевий цех, в якому виконуються основні роботи: механічна обробка деревини, оздоблення, лакування, і як результат – збирання меблів. Готова продукція відправляється на склад, а потім транспортується покупцям. Для виконання транспортних операцій у власності меблевої фабрики є автогараж (з

відповідним автотранспортом). Забезпечення теплоресурсами вииконує власна котельня.

Рисунок 2.1 – Організаційна структура ПП «Шик Галичина»

Досягнення високих результатів роботи підприємства вимагає якісного управління, у т.ч. витратами на виробництво й реалізацію продукції. Це складний процес, що означає по своїй сутності керування всією діяльністю підприємства, тому що охоплює всі сторони виробничих процесів, що відбуваються. ПП «Шик Галичина» на даний момент є збитковим, тому проведення досліджень сучасного стану системи управління та розробка переліку заходів з її удосконалення є доцільними та своєчасними, бо можуть сприяти поліпшенню існуючої ситуації та розвитку підприємства в подальшому.

Основні техніко-економічні показники діяльності підприємства у 2021 та 2022 рр. подані у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Основні техніко-економічні показники діяльності ПП «Шик Галичина» у 2021-2022 рр.

№ п/п	Показники	2021р.	2022р.	Абсолютне відхилення	Темп росту, %
1	Чистий дохід (виручка від реалізації продукції), тис. грн.	20777,0	19955,0	-822,0	96,0
2	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	20381,0	19658,0	-723,0	96,5
3	Валовий прибуток, тис. грн.	396,0	297,0	-99,0	75,0
4	Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	-182,0	-392,0	-210,0	215,4
5	Середньоспискова чисельність працівників, чол.	68	63	-5,0	92,6
6	Рентабельність продукції, %		-	-	-
7	Фондовіддача	0,787	0,790	+0,003	100,3
8	Продуктивність праці, тис.грн./чол.	305,5	316,7	+11,2	103,7
9	Середньомісячна зарплата, грн.	6410,5	6516,2	105,7	101,6

З даних таблиці 2.3 можна зробити висновок, що досліджуване підприємство у 2022 році значно погіршило результати своєї роботи порівняно з 2021 роком. Так, чистий дохід зменшився на 4% (100-96), збиток зріс більше, ніж у 2 рази (215,4%). Така ситуація склалась, в основному, через зменшення обсягів збуту та зростання собівартості одиниці продукції.

Якість, ефективність та вартість виробництва продукції значною мірою залежить від використовуваних матеріальних ресурсів та джерел їх постачання. На ПП «Шик Галичина» вибір джерел закупівель і конкретних постачальників

здійснюється після складання плану надходження матеріалів на підприємство. В умовах ринку це дуже важлива справа, а помилки у виборі матеріалу можуть призвести до значного погіршення якості продукції. Відбір потенційних постачальників ресурсів в товаристві здійснюється шляхом:

- оголошення конкурсу (тендера): проводиться, якщо передбачається закупити сировину, матеріали, комплектуючі на велику грошову суму або налагодити довгострокові зв'язки з постачальником;
- вивчення рекламних матеріалів: фірмових каталогів, оголошень у засобах масової інформації і т.п.;
- відвідування виставок і ярмарків;
- листування і особистих контактів з підприємствами партнерами.

Зокрема, за період 2021-2022 років фактичними постачальниками матеріалів та комплектуючих для ПП «Шик Галичина» були Гусятинський лісгосп, Підкамінське лісництво, ТОВ «Українська лісопереробна компанія», ПП «Vornicolor». Для виготовлення меблів фірма купує наступні види деревини: м'які породи: сосна, ялина, кедр, вільха, тополя, липа, осика, каштан, верба; тверді породи: дуб, береза, бук, в'яз, клен, горобина, ясен, яблуня; дуже тверді породи: залізна береза, біла акація, тис, самшит, кизил.

Костопільський лісокомбінат постачає деревостружкову плиту, лаки закупаються в італійської фірми «Vornicolor», фурнітура також імпортна. Значну увагу розробники нової продукції «Шик Галичина» звертають на якість обшивки та тканин. Всі тканини постачаються з Бельгії, Туреччини, США. Фірма співпрацює тільки з тими постачальниками тканин, які гарантують відповідність вимогам та сертифікатам ISO і перевірені досвідом роботи фірми. Якщо виготовляються меблі зі шкіри, то для них використовують матеріал від партнерів з Італії. За допомогою сучасного обладнання спеціалістами-дизайнерами активно комбінуються як традиційні, так і сучасні способи пошиття, проводяться експерименти з різними типами тканин. Дерев'яна фурнітура власного виробництва забезпечує довершений

образ меблів Шик Галичини. Фарбування відбувається екологічно чистими барвниками. Кожен етап виробництва перевіряється досвідченим спеціалістом відповідного профілю.

Одним із найважливіших факторів забезпечення належних обсягів виробництва продукції на підприємствах є наявність основних засобів в необхідній кількості та асортименті, а також ефективне їх використання. Для здійснення виробничої діяльності ПП «Шик Галичина» забезпечено виробничими площами, машинами, обладнанням, автомобілями та іншими основними засобами.

Структура та динаміка основних засобів ПП «Шик Галичина» за 2021 - 2022 роки наведена в таблиці 2.4, а результати аналізу їх використання – в табл. 2.5.

Таблиця 2.4 – Структура та динаміка основних засобів ПП «Шик Галичина» у 2021 та 2022 роках, тис. грн.

Показники	Роки		Відхилення	
	2021	2022	Абсолютне	Відносне, %
Будинки, споруди, передавальні пристрої	5135	5035	-100	98,1
Машини та обладнання	6910	6425	-485	93,0
Транспортні засоби	7580	7530	-50	99,3
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	250	270	20	108,0
Інші основні засоби	6520	6020	-500	92,3
Разом	26395	25280	-1115	95,8

Таблиця 2.5 – Аналіз використання основних фондів ПП «Шик Галичина»

Назва показника	2021 рік	2022 рік	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне
1. Коефіцієнт придатності основних фондів	0,81	0,75	-0,06	-8,4
2. Фондовіддача, грн/грн	0,787	0,790	+0,003	+0,3
3. Фондомісткість, грн/грн	1,27	1,26	-0,01	-0,3
4. Фондоозброєність, тис.грн/чол.	388,1	401,3	+13,2	+3,4

Таким чином, фондівдача у 2022 році дещо зросла, як і показник фондоозброєності праці, проте приріст останнього на 3,4%, відбувся в основному, завдяки скороченню чисельності персоналу.

Показники рентабельності є відносними характеристиками фінансових результатів і ефективності діяльності підприємства. Вони характеризують дохідність підприємства з різних позицій і групуються згідно з інтересами учасників економічного процесу та ринкового обміну. Результати розрахунку показників рентабельності «Шик Галичина» наведено в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Аналіз показників рентабельності ПП «Шик Галичина» у 2021 -2022 роках, %

Назва показника	Алгоритм розрахунку	2021 рік	2022 рік	Абсолютне відхилення
1	2	3	4	5
Рентабельність продукції	$\frac{\text{Ф. 2р. 220}}{\text{Ф. 2р. 035}}$	-0,9	-2,0	-1,1
Рентабельність майна	$\frac{\text{Ф. 2р. 220}}{\text{Ф. 1р. 280}}$	-0,3	-6,7	-6,4
Рентабельність власного капіталу	$\frac{\text{Ф. 2р. 220}}{\text{Ф. 1р. 380}}$	-4,3	-8,3	-4,0
Рентабельність основної діяльності	$\frac{\text{Ф. 2р. 220}}{\text{Ф. 2р. 040}}$	-0,9	-3,7	-7,8

Отже, як показують наведені у таблиці 2.6 розрахунки, у 2021 та 2022 роках ПП «Шик Галичина» мало негативні показники рентабельності. Це викликано тим, що діяльність підприємства була збитковою.

Визначальну роль у роботі будь-якого підприємства відіграє кадровий потенціал. З метою визначення ефективності управління виробничою діяльністю з'ясуємо забезпеченість ПП «Шик Галичина» трудовими ресурсами. Проаналізуємо

структуру та динаміку трудових ресурсів ПП «Шик Галичина» у 2021-2022 рр. Розрахункові дані наведено в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 – Структура і динаміка кадрового складу ПП «Шик Галичина»

Категорії персоналу	2021 рік		2022 рік		Відхилення	
	чол.	%	чол.	%	Абсолютне	Відносне
1	2	3	4	5	6	7
Адміністративно-управлінський персонал	10	14,7	9	14,3	-1	-10,0
Виробничий персонал	52	76,5	49	77,8	-3	-5,8
Допоміжний персонал	6	8,8	5	7,9	-1	-16,7
Разом	68	100	63	100	-5	-7,4

З таблиці 2.7 бачимо, що чисельність персоналу на ПП «Шик Галичина» у 2022 році порівняно з 2021 роком зменшилася на 5 працівників. Це відбулося за рахунок скорочення чисельності всіх категорій персоналу.

На підприємстві оплата праці здійснюється залежно від займаної посади і виду робіт. Наприклад, працівники адміністрації отримують заробітну плату за системою посадових окладів, оскільки їхня робота має стабільний характер. Виробничий персонал отримує заробітну плату за відрядно-преміальною формою оплати.

Обсяг фонду заробітної плати промислово-виробничого персоналу – один з ключових чинників, який впливає на результати виробничої діяльності підприємства. Тому проаналізуємо середній рівень заробітної плати, яку отримували працівники ПП «Шик Галичина» у 2021-2022 рр. (табл. 2.8).

Як показують дані таблиці 2.8, за аналізований період на підприємстві спостерігається скорочення витрат на оплату праці на 5,8%. Незважаючи на те, що середня заробітна плата дещо зросла, загалом фонд оплати праці скоротився для всіх категорій персоналу: від 4,4% для виробничих робітників до 17,2% для допоміжних працівників. Це пояснюється зменшенням обсягів виробництва продукції.

Таблиця 2.8– Аналіз витрат на оплату праці ПП «Шик Галичина» у 2021 – 2022 роках

Категорія персоналу	Фонд оплати праці, тис. грн.		Відхилення	
	2021 рік	2022 рік	Абсолютне	Відносне
Адміністративно-управлінський персонал	846,3	788,2	-58,1	-6,9
Основні виробничі робітники	3969,4	3793,9	-175,5	-4,4
Допоміжний персонал	415,4	344,1	-71,3	-17,2
Всього витрат	5231,1	4926,2	-304,9	-5,8

Однією з головних причин збитковості ПП «Шик Галичина» є високі витрати. Для визначення конкретних джерел перевитрат фірми в процесі формування собівартості, проведено аналіз її операційної діяльності за елементами витрат. Розрахункові дані подані в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9 – Аналіз формування операційних витрат ПП «Шик Галичина» за 2021 – 2022 роки, тис. грн.

Назва показника	2021 рік	2022 рік	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне, %
Матеріальні затрати	10215	9960	-255	-2,5
Витрати на оплату праці	5231,1	4926,2	-304,9	-5,8
Відрахування на соціальні заходи	1150,9	1083,8	-67,1	-5,8
Амортизація	2859	2608	-251	-8,8
Інші операційні витрати	925	1080	155	16,8
Разом	20381	19658	-723	-3,5

За даними таблиці 2.9 стає очевидно, що операційні витрати досліджуваного підприємства впродовж аналізованого періоду дещо зменшилися (на 3,5%), проте це, головним чином, викликано зменшенням обсягу випуску продукції. Більш вагомим результатом проведеного аналізу є те, що найбільша частка витрат у структурі собівартості припадає на матеріальні ресурси. Тому нами проаналізовано витрати підприємства на основні матеріали та комплектуючі для виготовлення меблів. Дані розрахунків зведено в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10 – Аналіз витрат ПП «Шик Галичина» матеріали та комплектуючі для виготовлення меблів, грн. за одиницю

Назва матеріалу	Ціна 2021	Ціна 2022	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення, (%)
Круглий лісоматеріал, м ³	4800	6100	1300	27,1
ДСП м ²	187	220	33	17,6
ДВП, (м ²):				
просте	110	140	30	27,3
фарбоване	119	150	31	26,1
Шпон, м ³	300	400	10	33,3
Лак, л.	315	408	93	29,5
Барвник, л.	285	372	87	30,5
Клей, л.	160	210	50	31,3
Грунтівка, л.	220	264	44	20,0
Розчинник, л.	110	138	28	25,5
Меблева стяжка, шт.	7,5	9	1,5	20,0
Завіси, шт.	25	31,2	6,2	24,8
Направляючі шт.	150	192	42	28,0
Шліфувальні стрічки, м ²	380	492	112	29,5
Шурупи, кг.	190	231	41	21,6

Розрахункові дані таблиці 2.10 свідчать про те, що в період 2021 – 2022 року відбулось істотне збільшення цін на основні матеріали та комплектуючі для виготовлення меблевої продукції. Це викликано значними інфляційними процесами у державі.

Проведемо аналіз структури капіталу ПП «Шик Галичина» у 2021-2022 роках. Всі дані взяті з балансів підприємства за досліджувані роки та наведені в таблиці 2.15.

Таблиця 2.11 – Аналіз структури капіталу ПП «Шик Галичина» у 2021-2022 роках

Капітал	2021 рік	2022 рік	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне, %
1	2	3	4	5
1.Капітал разом	5882	5881	-1	-0,02
2. Власний капітал	4683	4816	133	2,84
2.1.Власний оборотний капітал	379	457	78	20,58
3.Позиковий капітал	1199	1065	-134	-11,18
3.1.Поточні зобов'язання за розрахунками	299	175	-124	-41,47
3.2 Векселі видані	900	900	0	0

Отже, за результатами таблиці 2.11, можна зробити висновок, що власний капітал ПП «Шик Галичина» збільшується (на 133 тис. грн. у 2022 порівняно з 2021 роком). Також, у 2022 році зменшилась сума поточних зобов'язань, що є позитивним у роботі підприємства. Структуру капіталу ПП «Шик Галичина» наведено на рисунку 2.2.

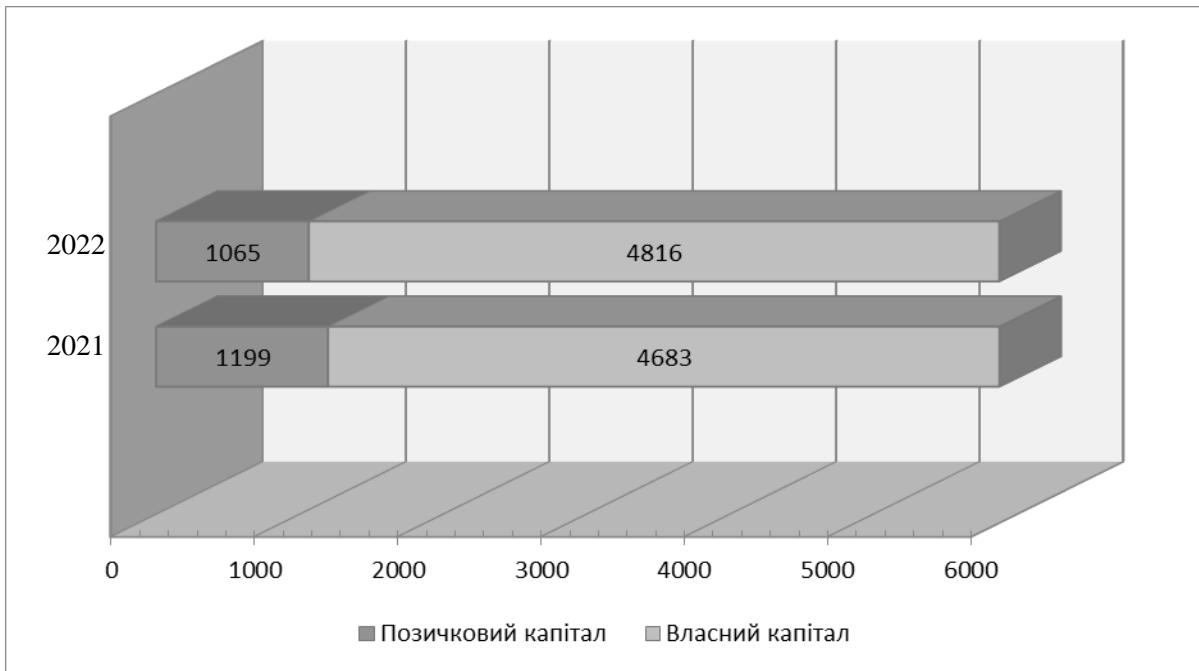

Рисунок 2.2 – Структура капіталу ПП «Шик Галичина» у 2021 – 2022 роках

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ЗА РАХУНОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

3.1 Підвищення ефективності системи управління витратами підприємства за рахунок її автоматизації

Витрати виникають на всіх етапах виробничого циклу, як в короткостроковому, так і в довгостроковому періоді, тобто впродовж діяльності підприємства, тому охоплюють всі сторони процесів, які в ньому відбуваються. Саме тому особливого значення набуває механізм їх раціонального розподілу, контролю та регулювання.

Розвиток сучасної науки, інформаційних технологій вимагає від ПП «Шик Галичина» розроблення якісніших підходів щодо дослідження явищ і процесів. Таким підходом повинен стати системний підхід, суть якого полягає у розгляданні фірми як самостійної системи, яка взаємодіє з іншими системами. Управління витратами підприємства вимагає системного підходу до їхнього вивчення з метою оптимального використання ресурсів і забезпечення зростання ефективності виробництва. Тому першим заходом для підвищення ефективності системи управління ПП «Шик Галичина» рекомендуємо ввести автоматизовану систему управління витратами (АСУВ) по підприємству в цілому.

Вибір ефективної автоматизованої системи управління витратами потребує детального розгляду, оскільки створено безліч програм для специфічних видів діяльності. Тому для ПП «Шик Галичина» надзвичайно важливо обрати саме ту, яка відповідає функціональним особливостям меблевої промисловості, розмірам і структурним підрозділам даного підприємства. З метою виявлення найбільш ефективної системи управління витратами порівнюємо три самі відомі програми: «1С», «БЕСТ», «AGIS».

Як показують статистичні дані, найбільшою популярністю серед аналізованих програмних продуктів користується програма «1С», на другому місці

- «AGIS», на третьому - «БЕСТ». У той же час найдешевшою є програма «БЕСТ», найдорожчою - «1С», середню вартість має програма «AGIS». (табл. 3.1)

Таблиця 3.1 – Аналіз автоматизованих систем управління за ціновими параметрами

№ п/п	Назва програми	Ціна, тис. грн
1	«1С»	245,3
2	«AGIS»	207, 8
3	«БЕСТ»	192,2

З метою виявлення функціональних особливостей проаналізуємо дані програми з погляду практичного застосування на виробничому підприємстві (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Аналіз переваг та недоліків автоматизованих систем управління виробничим підприємством

Програма	Переваги	Недоліки
«1С»	-наявність готових налаштувань; -одержання типової документації; -швидка автоматизація обліку.	-неможливість автоматизувати бізнес-процеси; -неможливість ведення обліку в динаміці; -основна сфера застосування – бухгалтерський облік.
«AGIS»	-охоплення всіх бізнес-процесів що відбуваються на підприємстві; -наявність функціоналу для планування і прогнозування і проектування кінцевої продукції; -забезпечення контролю витрат на всіх стадіях виробничого процесу; -сфера застосування – усі структурні підрозділи підприємства	-для роботи з програмою користувачі повинні пройти підготовку; -вимагає наявності швидкісного інтернету.
«БЕСТ»	-охоплює більшість бізнес процесів, що відбуваються на підприємстві; -програма підходить для ОС Windows, інтегрована з пакетом MS Office; -в основу програми покладені класичні методи управління.	-вимагає попередньої підготовки користувачів; -не має функціоналу для проектування кінцевої продукції.

Таким чином, зваживши всі переваги і недоліки, можемо зробити наступні висновки: програма «1С» в більшій мірі орієнтована на ведення бухгалтерського

обліку, вона не враховує специфіку діяльності меблевої галузі, тому як комплексна система управління витратами ПП «Шик Галичина» не підходить; програма «БЕСТ» охоплює ширше коло бізнес процесів, що відбуваються на підприємстві, але не має функціоналу для проектування меблів, тому використовувати її як комплексну систему управління витратами ПП «Шик Галичина» недоцільно; програма «AGIS» охоплює всі аспекти діяльності фірми та ідеально підходить для меблевого підприємства. Остання поєднує всі елементи управління витратами, має функціонал для проектування меблів, формування замовлень, а також створення прогнозів виробництва і збуту продукції (рис. 3.1).

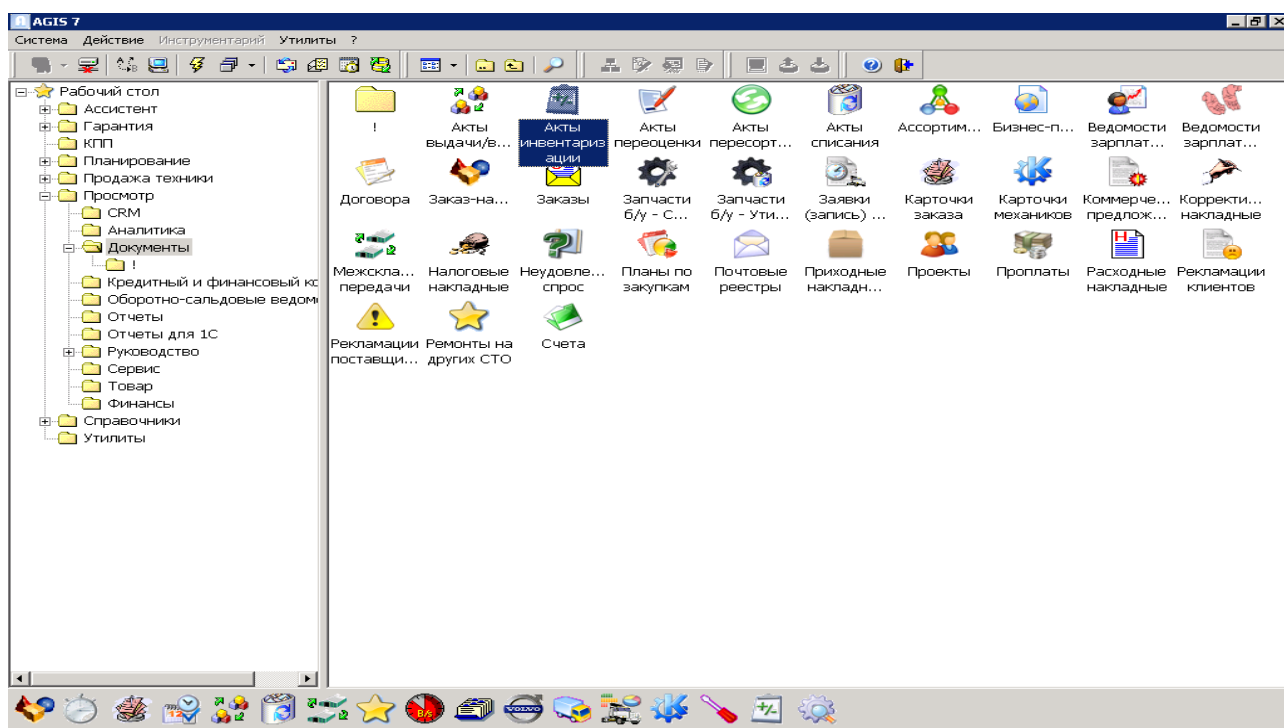

Рисунок 3.1 – Интерфейс программы «AGIS»

Впровадження автоматизованої системи управління витратами «AGIS» викличе зміну ролей структурних підрозділів ПП «Шик Галичина»: бухгалтерії, відділу матеріально-технічного постачання, виробничого відділу, служби головного інженера та інших підрозділів підприємства. Якщо раніше кожен з них відповідав за окрему частину витрат, то з допомогою автоматизованої системи управління витратами всі операції будуть знаходитись у взаємозв'язку, їх

регулювання буде здійснюватись за допомогою комп'ютера в режимі реального часу.

Застосування комп'ютерної техніки і програм для автоматизації системи управління витратами на даному підприємстві має і переваги, і недоліки. Як перевагу, варто зазначити те, що сучасні програми та системи дозволять значно полегшити працю всіх відділів та знизити трудомісткість окремих операцій, терміново отримувати необхідну інформацію, зменшити кількість помилок у складанні первинних документів, недоліком виступає висока вартість комп'ютерних засобів та програмного забезпечення, що може стати значною перешкодою для підприємства з невеликими обсягами діяльності.

Автоматизований облік витрат дозволить вирішувати наступні основні завдання:

- отримання оперативної інформації про виробничі витрати, нараховану заробітну плату, залишки у виробництві;
- визначення і аналізування собівартості виробленої продукції;
- отримання звітів про вихід виробленої продукції, про залишки матеріалів за звітний період;
- систематизація, групування і перегрупування витрат для управлінського, фінансового та податкового обліку;
- зведення даних про витрати по окремих виробничих підрозділах, стадіях виробництва, видах продукції і сумарних даних про витрати;
- складання фактичних (звітних) калькуляцій;
- визначення та систематизація відхилення від нормативних (планових) затрат;
- «глибокий» аналітичний облік витрат;
- відображення витрат у системі рахунків.

Окрім того, автоматизована система управління витратами «AGIS» сприятиме розвитку контролю, зокрема прогнозуванню для визначення та відображення господарських факторів, які можуть відбутися через відхилення від

встановлених стандартів, забезпечить узгодженість всіх процесів, а також підвищить продуктивність праці структурних підрозділів підприємства.

Для впровадження АСУВ «AGIS» пропонується закупівля та встановлення програмного забезпечення у всіх підрозділах підприємства. Також необхідно здійснити навчання персоналу для роботи програмою. На сьогоднішній день у цих підрозділах працює 17 чоловік, кожен з яких має власний робочий стіл і комп'ютер. У підсумку за допомогою автоматизації роботи один працівник відділу матеріально-технічного постачання, збуту чи бухгалтерії зможе самостійно виконувати декілька завдань.

Для виробничих працівників програма дозволить змінити певні аспекти їхньої системи оплати праці. Оскільки ПП «Шик Галичина» використовує відрядно-преміальну та погодинну системи оплати праці залежно від специфіки роботи працівника, то по відкритті заказ-наряду на виготовлення певного виду товару буде оплачуватись лише реальний час виконання даної роботи, та в період робочого часу працівнику автоматично буде відкриватись інший заказ-наряд на виконання наступної роботи. Таким чином можна буде уникнути простоїв робітників та вагомо збільшити їхню продуктивність праці. За статистичними даними виробника даної системи продуктивність праці можна збільшити на 3-4%. В цілому по підприємству використання автоматизованої системи управління витратами дозволяє зменшити витрати на виробництво продукції на 0,5%.

Доставка програмного забезпечення та його налаштування буде здійснюватися продавцем і входить в вартість даного програмного забезпечення, яка становить 207,8 тис. грн.

Оскільки деякі працівники фірми ознайомлені лише с системою 1С, то для них необхідно провести навчання. Навчання персоналу планується безпосередньо на робочих місцях через проведення занять у кожному підрозділі. Навчання буде проводитись працівником регіонального навчального центру в тижневий термін тривалістю по 2 години щодня. Також варто застосувати наставництво, тобто ті працівники, що мають навички роботи з аналогічними програмами, будуть передавати свої вміння іншим, що таких навичок не мають, а якщо виникатимуть

проблеми та запитання при роботі будуть давати поради. Навчання завершиться тестуванням персоналу щодо роботи з системою «AGIS».

Закріплення відповідальності за видами робіт для впровадження АСУВ «AGIS» наведено в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Закріплення відповідальності за видами робіт для впровадження АСУВ «AGIS»

№ п/п	Робота	Відповідальність
1	Встановлення програмного забезпечення та його налаштування	Представник фірми-продавця
2	Підвищення кваліфікації персоналу	Співробітник навчального центру
3	Контролювання якості навчання	Співробітник навчального центру
4	Проведення тестування	Співробітник навчального центру, начальник відділу кадрів.

Запропонований організаційний захід планується реалізувати протягом 1 місяця. Вартість послуг співробітника навчального центру 120 грн./год. При тривалості робочого тижня 5 робочих днів вартість послуг з навчання персоналу становитиме:

$$5 \text{ дн.} * 2 \text{ год} * 120 \text{ грн} = 1200 \text{ грн.}$$

Автоматизована система управління витратами дозволяє збільшити продуктивність праці виробничих працівників на 4% і відповідно обсяг виготовленої продукції. Спрогнозуємо витрати на виробництво продукції у 2023 – 2024 роках та відповідні доходи від реалізації даної продукції до та після введення пропонованих організаційних заходів. За базу для розрахунку за відсутності АСУВ «AGIS» візьмемо показники 2023 року на рівні попереднього періоду, а 2024 передбачено їх зростання на 3%.

Після введення автоматизованої системи управління за рахунок збільшення продуктивності праці обсяг виготовленої продукції додатково зросте на 0,4%, а витрати на виробництво продукції зменшаться на 0,5%.

Прогнозовані фінансові результати діяльності ПП «Шик Галичина» зведено в таблицю 3.4.

Таблиця 3.4 – Порівняльний аналіз прогнозованих фінансових результатів ПП «Шик Галичина» до і після впровадження АСУВ «AGIS» на 2023-2024 роки

Показники	Прогнозовані фінансові показники у 2023 р., тис. грн.		Прогнозовані фінансові показники у 2024 р., тис. грн.	
	До впровадження АСУВ «AGIS»	Після впровадження АСУВ «AGIS»	До впровадження АСУВ «AGIS»	Після впровадження АСУВ «AGIS»
Дохід від реалізації продукції	23946,00	24041,78	24664,32	24762,98
ПДВ	3991,00	4006,96	4110,72	4127,16
Чистий дохід від реалізації продукції	19955,00	20034,82	20553,60	20635,81
Собівартість реалізованої продукції	19658,00	19637,95	20247,70	20227,05
Валовий прибуток	297,00	396,87	305,90	408,77

З врахуванням зростання прибутку за умови впровадження автоматизованої системи управління витратами «AGIS» економічний ефект від даного проектного рішення за 2023-2024 рр. можна визначити за формулою

$$E = Пп - Пд,$$

де E – прогнозований річний економічний ефект, тис. грн.;

$Пп$ – прогнозований валовий прибуток після впровадження нововведень, тис. грн;

$Пд$ – прогнозований валовий прибуток до впровадження нововведень, тис. грн.

$$E_{2023} = 396,87 - 297,00 = 99,87 \text{ тис. грн.};$$

$$E_{2024} = 408,77 - 305,90 = 102,87 \text{ тис. грн.}$$

З метою більш повної економічної оцінки розрахуємо величину чистої теперішньої вартості даного проекту:

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{Pt}{(1+i)^t} - IC,$$

де NPV – чиста теперішня вартість, тис. грн.;

Pt – грошовий потік в t -році, тис. грн.;

t – номер року;

n – кількість років функціонування проекту;

i – ставка дисконту;

IC – величина капітальних вкладень, тис. грн.

$$NPV = \frac{99,87 + 41,8}{(1+0,15)^1} + \frac{102,87 + 41,8}{(1+0,15)^2} - 209,0 = 23,58 \text{ тис. грн.}$$

Дисконтний період окупності, який враховує фактор часу:

$$T_{ок-д} = \frac{K}{\overline{CF}},$$

де $T_{ок-д}$ – дисконтований період окупності, років;

\overline{CF} - середньорічний дисконтований грошовий потік у тис. грн.

$$T_{ок-д} = \frac{209,0}{116,29} = 1,8 \text{ року.}$$

Розраховані показники економічного ефекту, чистої теперішньої вартості і періоду окупності підтверджують, що впровадження автоматизованої системи управління «AGIS» є доцільним і обґрунтованим для підприємства.

3.2 Використання у діяльності підприємства переваг інтернет-технологій

У сучасних умовах господарювання необхідно враховувати всі чинники, які формують витрати підприємства та надають йому конкурентні переваги. Для збуту продукції ПП «Шик Галичина» має власний магазин в м. Гусятин. Протягом останніх років виручка від реалізації продукції зазначеним магазином мала тенденцію до зменшення (табл. 3.5).

Таблиця 3.5 – Кошторис витрат і доходів від функціонування роздрібного магазину ПП «Шик Галичина» за 2020-2022 рр., тис. грн.

Рік	Витрати на оплату праці продавців	Транспортні витрати	Витрати на утримання магазину	Обсяг реалізованої продукції
2020	138,6	8,3	21,1	914,80
2021	144,3	10,2	26,8	823,54
2022	156,7	13,7	36,0	787,81

Як видно з представлених даних, сума витрат ПП «Шик Галичина» на обслуговування магазину, оплату праці продавців, транспортування меблів протягом останніх років зростає, а обсяг реалізованої продукції через дану точку продажу істотно знизився. Це викликає необхідність пошуку шляхів зменшення витрат з метою підвищення доходів підприємства.

Для економії витрат та підвищення ефективності торговельної діяльності ПП «Шик Галичина» доцільним є використання альтернативних каналів продажу товарів. Рекомендуємо створити сучасний Інтернет-магазин і здійснювати продаж товарів з його допомогою. Як переконає світова практика, нині Інтернет-торгівля набула широкого розповсюдження. Вона дозволяє оптимізувати витрати обігу виробничо-торговельних підприємств, ефективно керувати системою продажів товарів та отримувати вищі прибутки порівняно із старими традиційними каналами

реалізації продукції.

Internet-торгівля являє собою продаж товару з використанням електронних технологій, що дозволяє охопити всі етапи від оформлення замовлення до його оплати та доставки. В інформаційному середовищі створюють віртуальні торговельні зали, у яких продавці шляхом електронних технологій пропонують товари чи послуги різних виробників, а покупці знаходять інформацію щодо характеристик, які їх цікавлять, на підставі чого мають можливість уточнити, що саме їм потрібно, й розмістити замовлення на придбання необхідного товару. Оплату товару чи послуг можна здійснювати як електронними платежами, так і готівкою або розрахунками через банки.

За останні роки у світі спостерігається стрімка тенденція щодо збільшення кількості онлайн-покупок. Що стосується України, то у нас торгівля через Інтернет по зростанню товарообігу також займає провідні позиції. Всі експерти одноставно сходяться на думці, що обсяги Інтернет-продажів будуть досить швидкими темпами тільки збільшуватися. Серед основних причин цього називають різницю в цінах онлайн і оффлайн-покупок, стабільне зростання різноманітності і кількості мобільних пристроїв. Попит породжує пропозицію і як наслідок зі збільшенням Інтернет-покупців також росте число віртуальних магазинів.

За товарообігом, популярністю, а також витратами на розроблення і просування Інтернет-магазини умовно можна поділити на великі і малі. За статистичними даними 80% ринку електронної комерції серед українських онлайн-магазинів займають великі компанії-лідери. При цьому частка малих віртуальних магазинів припадає на решту 20%, отже, ця ніша є більш вільною і саме в ній доцільно розвиватися. Internet-торгівля аналогічно до інших видів діяльності має як переваги, так недоліки (табл. 3.6).

Попри певні недоліки визначені переваги Internet-торгівлі дозволять ПП «Шик Галичина» здійснювати продаж продукції по всій території України за мінімального рівня операційних витрат та витрат на збут.

Таблиця 3.6 – Переваги і недоліки використання підприємствами Internet-торгівлі

Переваги	Недоліки
Зручність у користуванні. Споживачі формують замовлення 24 години на добу, незалежно від того, де вони знаходяться	Обмеженість доступу покупців. Internet-система все ж обслуговує доволі вузький сегмент ринку
Адаптація до змінних умов ринку. Підприємства мають можливість оперативно поповнювати торгові пропозиції, регулювати характеристики і ціни продукції	Одnobічна демографічна і психографічна інформація про споживачів. Internet-торгівля є менш придатною для продажу товару масового попиту
Доступ до інформації. Покупці, не залишаючи помешкання, отримують значні обсяги порівняльних даних щодо виробників, продукції, конкурентів і цін на товари	Безпека. Використання інформаційних технологій в електронній торгівлі пов'язано із небезпекою передачі конфіденційної інформації
Скорочення операційних витрат. Internet-торгівля дозволяє скоротити витрати на оренду приміщень, збереження запасів, тощо	Новизна технологій та їх недостатня відпрацьованість вимагає витрат матеріальних та людських ресурсів, що істотно впливає на якість обслуговування
Партнерські відносини. Підприємство-продавець має можливість у режимі реального часу спілкуватися з покупцями, отримувати додаткову інформацію щодо їхніх потреб, пересилати споживачам через електронну адресу інформацію про товари, їхні технічні характеристики	Швидкозмінність технологічних основ Internet-торгівлі, що призводить до істотних матеріальних витрат задіяних у цій сфері підприємств
Зниження витрат на організацію і підтримку усєї інфраструктури Internet-торгівлі. Цей вид діяльності сприяє істотному скороченню витрат через використання інформаційних програм	Зняття територіальних обмежень та глобалізація, що посилюють конкуренцію в Internet-торгівлі
Потужний рекламний потенціал та зниження витрат на маркетингові заходи. Internet надає найкращу систему комунікації, що дозволяє миттєво враховувати реакцію користувачів та надає необхідну інформацію зворотного характеру як для торговельного підприємства, так і для користувачів	Тривалий час пошуку товару. Завдяки широкому асортименту запропонованої продукції користувачі витрачають багато часу для пошуку необхідного їм товару
Зручність оплати. Проводиться різноманітними платіжними засобами: електронні розрахунки, кредитна картка, тощо	Додаткові витрати на підтримку належного технічного стану електронного магазину

Створення на www-сервері Інтернет-магазину потребує втілення кількох етапів. Першим кроком має стати створення Web-сайту – сукупності апаратних та програмних засобів з унікальним адресом у Інтернет-мережі разом з інформаційними ресурсами, якими розпоряджається певний суб'єкт і які забезпечують доступ фізичних та юридичних осіб до необхідних ресурсів, та сприяють наданню інформаційних послуг через мережу Інтернет. Вирішити це завдання підприємство може різними способами: самостійно розробити або замовити розроблення спеціалізованій організації, орендувати сайт або придбати готовий проект.

Другий крок – розмістити сайт в Інтернеті. Як правило, підприємства розміщують свої сайти на обладнанні провайдерів.

Третій крок – затвердження і реєстрація доменного імені сайту. Порядок реєстрації залежить від виду імені.

Четвертий крок – забезпечення роботи зареєстрованого домену.

Розглянемо детально як відбуватиметься Інтернет-торгівля ПП «Шик Галичина». Цикл продажу буде включати замовлення, оплату та постачання товару (рис. 3.2).

Зайшовши на сайт, потенційний покупець зі списку запропонованих меблів зможе обирати ті, які йому найбільше сподобались. Сучасні методи і можливості створення Інтернет-магазинів дозволяють моделювати будь-який виріб у необхідному кольорі і розмірах. Це є вагомою перевагою, оскільки покупець, сидячи за своїм комп'ютером зможе, ввівши розміри та поставивши відмітку навпроти кольору і матеріалу, самостійно створити 3D модель майбутньої покупки. Порівнянню із звичайним каталогом із фотографіями 3D модель дозволить повніше ознайомитись із дизайном та функціональними особливостями меблів.

Наявність вмонтованого калькулятора дозволить покупцеві відразу ж визначити ціну будь-якого обраного ним виробу. До того ж кілька товарів можна буде зберегти і порівняти за візуальними, якісними і ціновими параметрами. Інтернет-магазин надасть покупцеві повну інформацію про товар, необмежені

можливості вбору, необмежений час на здійснення покупки в порівнянні із традиційними методами продажу.

Рис. 3.2 – Схема організації продажу продукції ПП «Шик Галичина» через Інтернет-магазин

Після формування замовлення відповідний товар відправляється до віртуального кошика. Це етап ознайомлення, на якому не виникають жодні юридичні взаємовідносини між відвідувачем та магазином. Після завершення вибору товару буде необхідно оформити замовлення з зазначенням способу оплати,

виду доставки, пройти офіційну реєстрацію покупця з метою формування клієнтської бази.

Наступним етапом є перехід покупця на сторінку сайту, на якій розміщений бланк замовлення доставки товару. При цьому слід врахувати, що заповнений, надісланий продавцю і підтверджений ним бланк замовлення матиме функцію договору між магазином (продавцем) та покупцем і нестиме юридичні наслідки – обов'язки продавця поставити товар, а покупця - оплатити товар.

Висока якість Інтернет-магазину передбачає надання покупцям належних умов для того, щоб вони зробили покупку саме тут. Для цього в магазині ПП «Шик Галичина» покупцю будуть запропоновані різні способи оплати товарів, щоб він міг обрати той, який найбільше підходить конкретно для нього:

- оплата товару кур'єру після доставки власною кур'єрською службою підприємства;
- оплата товару після отримання у поштовому відділенні;
- оплата товару кур'єру після доставки сторонньою кур'єрською організацією;
- оплата електронними грошима прямо на сайті Інтернет-магазину;
- оплата товару в офісі підприємства при його отриманні самостійно на складі.

На початковому етапі функціонування Інтернет-магазину важливо створити спеціальний підрозділ, який буде займатись виключно електронною формою торгівлі. Найчастіше цю функцію покладають на відділ маркетингу або збуту, якщо такий існує на підприємстві. На ПП «Шик Галичина» є відділ матеріально-технічного постачання і збуту, який надалі буде займатись опрацюванням замовлень, що будуть надходити від покупців Інтернет-магазину.

Оскільки у ПП «Шик Галичина» відсутні висококваліфіковані фахівці у ІТ-галузі, то створення Web-сайту буде доцільно замовити у спеціалізованій організації. Це не вимагає значних капітальних вкладень. Додатково також треба буде оплатити за реєстрацію доменного імені сайту.

Витрати на реалізацію проекту Інтернет-магазину ПП «Шик Галичина» представлені у табл. 3.7.

Таблиця 3.7 – Кошторис витрат на створення та функціонування Інтернет-магазину ПП «Шик Галичина»

№ п/п	Назва витрат	Сума, грн.
Капітальні витрати		
1	Створення сайту інтернет-магазину	140000
2	Реєстрація доменного імені	9000
	Разом	149000
Поточні витрати		
1	Плата за обслуговування	17500
2	Заробітна плата	48000
3	Єдиний соціальний внесок	10800
4	Послуги з просування сайту та SEO оптимізації	12000
	Разом	88300

Як показує таблиця 3.7, капітальні витрати на створення Інтернет-магазину ПП «Шик Галичина» становитимуть 149 тис грн., що не є істотною сумою для підприємства. Проте, для того, щоб магазин став активним інструментом розширення збуту продукції та залучення корпоративних клієнтів, необхідним є також його просування в пошукових системах. За умови, коли він займатиме перші позиції в списку пошукових систем, про ПП «Шик Галичина» і його діяльність зможе дізнатися більше потенційних споживачів їхньої продукції, оскільки, як показує досвід, люди зазвичай переходять за першими посиланнями, які видає пошукова система, тим самим зростає обсяг реалізації продукції, а відповідно і прибуток фірми.

Для підняття позиції сайту Інтернет-магазину ПП «Шик Галичина» в пошукових системах за певними запитами користувачів підприємству доцільно скористатися комерційною пошуковою оптимізацією сайту або ж SEO-оптимізацією. Ця діяльність повинна бути систематичною, тому вона вимагатиме постійних витрат.

За підрахунками маркетологів наявність функціонального Інтернет-магазину та застосування ефективних методів електронної комерції дозволяє збільшити доходи підприємств на 8-12%.

Проаналізуємо основні фінансові результати, які отримає ПП «Шик Галичина» від створення Інтернет-магазину (табл. 3.8).

Таблиця 3.8 – Порівняльний аналіз прогнозованих фінансових результатів ПП «Шик Галичина» до і після розробки Інтернет-магазину у 2023 -2024 роках

Показники	Прогнозовані фінансові результати на 2023 рік		Прогнозовані фінансові результати на 2024 рік	
	До розробки Інтернет-магазину	Після розробки Інтернет-магазину	До розробки Інтернет-магазину	Після розробки Інтернет-магазину
Дохід	787,812	866,48	823,7	906,07
ПДВ	131,302	144,32	137,28	151,01
Чистий дохід	656,51	722,16	686,42	755,06
Собівартість реалізованої продукції	646,74	593,31	676,2	620,34
Валовий прибуток	9,77	128,85	10,22	134,72

На підставі даних таблиці 3.8 прогнозований річний економічний ефект, який отримає ПП «Шик Галичина» від розробки Інтернет-магазину у 2023-2024 рр., складе:

$$E_{2023} = 128,85 - 9,77 = 119,08 \text{ тис. грн.};$$

$$E_{2024} = 134,72 - 10,22 = 124,50 \text{ тис. грн.}$$

Розрахуємо показники ефективності запропонованого проекту.

Чиста теперішня вартість:

$$NPV = \frac{119,08}{(1 + 0,15)^1} + \frac{124,5}{(1 + 0,15)^2} - 149,0 = 48,69 \text{ тис. грн.}$$

Дисконтний період окупності:

$$T_{ок} - \partial = \frac{149,0}{98,84} = 1,51 \text{ року.}$$

Отже, враховуючи чисту теперішню вартість проекту, економічний ефект і період окупності, вважаємо, що створення Інтернет-магазину для ПП «Шик Галичина» є економічно вигідним та необхідним.

РОЗДІЛ 4

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ, ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

4.1 Значення адаптації в трудовому процесі

Адаптація (від лат. *adapto* - пристосування) - це динамічний процес пристосування організму та його органів до мінливих умов зовнішнього середовища. Адаптація в трудовій діяльності поділяється на фізіологічну, психічну, соціальну та професійну.

Фізіологічна адаптація - це сукупність фізіологічних реакцій, які є в основі пристосування організму до змін зовнішніх умов, і направлені на збереження відносної постійності його внутрішнього середовища - гомеостазу.

Гомеостаз (від грец. *homoios* - подібний, однаковий та грец. *stasis* - стан, непорушність) - це відносна динамічна постійність складу та властивостей внутрішнього середовища і стійкість основних фізіологічних функцій організму людини. Гомеостаз в організмі підтримується на усіх рівнях його організації і забезпечує динамічну рівновагу організму і зовнішнього середовища.

Суть механізму адаптації полягає у змінах меж чутливості аналізаторів, розширенні діапазону фізіологічних резервів організму та зміні в певних межах параметрів фізіологічних функцій. Завдяки фізіологічній адаптації фізичні та біохімічні параметри, які визначають життєдіяльність організму, змінюються у вузьких межах порівняно із значними змінами зовнішніх умов: підвищується стійкість організму до холоду, тепла, недостачі кисню, змін барометричного тиску та інших факторів. Велике значення у фізіологічній адаптації має реактивність організму, його початковий функціональний стан (вік, тренуваність тощо), в залежності від якого змінюються і відповідні реакції організму на різні дії. Процес фізіологічної адаптації до незвичайних, екстремальних умов проходить декілька стадій, або фаз: спочатку переважають явища декомпенсації (порушення функцій), потім неповного пристосування і, нарешті, фаза відносного стійкого пристосування.

Фізіологічна адаптація до праці має активний характер і за сприятливих умов виробничого середовища та оптимальних навантажень веде до підвищення стійкості та працездатності організму, збільшення його резервних можливостей, зменшення захворювань і травматизму. Проте коливання умов середовища, в яких відбувається фізіологічна адаптація, має певну межу, характерну для кожного організму. Якщо працівник потрапляє в умови, коли інтенсивність впливу чинників виробничого середовища переважає можливості його адаптації, настають патологічні зміни фізіологічних систем, захворювання організму.

Психічна адаптація - це процес встановлення оптимальної відповідності особистості до навколишнього середовища в процесі діяльності. Зрозуміло, що такі властивості, як гальмування мислення та низька швидкість переробки інформації, обмежений діапазон сприйняття, порушення функції пам'яті гальмують адаптацію; висока рухливість нервових процесів, навпаки, її підвищує.

Психічна адаптація в процесі праці залежить від психічних властивостей працівника, його психічного стану, психологічних реакцій на стреси, що виникають на роботі, кваліфікації та культури людини, особливостей професійної діяльності, конкретних умов праці тощо.

Соціальна адаптація - це пристосування працюючої людини до системи відносин у робочому колективі з його нормами, правилами, традиціями, ціннісними орієнтаціями. Під час соціальної адаптації працівник поступово отримує різнобічну інформацію про колектив, де він працює, про систему ділових та особистих взаємовідносин.

При несприятливому протіканні соціальної адаптації підвищується рівень стресу на роботі, наслідки якого позначаються на поведінці працівника та можуть призвести до міжособових конфліктів, нещасних випадків.

Професійна адаптація - це адаптація до трудової діяльності з усіма її складовими: адаптація до робочого місця, знарядь та засобів праці, об'єктів та предметів праці, особливостей технологічного процесу, часових параметрів роботи тощо.

4.2 Організація безпечної експлуатації електроустановок

Вимоги щодо організації безпечної експлуатації електроустановок встановлюються ПБЕЕС і стосуються насамперед керівників підприємств. Керівник підприємства зобов'язаний забезпечити утримання, експлуатацію і обслуговування електроустановок відповідно до вимог чинних нормативних документів. Для цього він повинен:

- призначити відповідального за справний стан і безпечну експлуатацію електрогосподарства з числа інженерно-технічних працівників, які мають електротехнічну підготовку і пройшли перевірку знань у встановленому порядку (далі - особа, відповідальна за електрогосподарство);
- забезпечити достатню кількість електротехнічних працівників;
- затвердити Положення про енергетичну (електротехнічну) службу підприємства, а також посадові інструкції і інструкції з охорони праці, при цьому забороняється покладати на енергослужбу обов'язки, що не входять до її професійної компетенції;
- встановити такий порядок, щоб працівники, на яких покладено обов'язки з обслуговування електроустановок, вели ретельні спостереження за дорученим їм обладнанням і мережами - оглядом, перевіркою дії, випробуванням і вимірюванням;
- забезпечити перевірку знань працівників у встановлені строки згідно з вимогами Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів;
- забезпечити проведення протиаварійних, приймально-здавальних і профілактичних випробувань та вимірювань електроустановок згідно з правилами і нормами (ПТЕЕС);
- забезпечити проведення технічного огляду електроустановок.

Контроль безпечної експлуатації електроустановок мають здійснювати фахівці служб охорони праці, які повинні мати групу IV з електробезпеки.

Питання організації технічного обслуговування і ремонтів тепловикористовуючих установок і теплового обладнання регламентовані відповідним галузевим документом¹, що передбачає впровадження на кожному підприємстві системи ТО і Р попереджувального характеру.

ВИСНОВКИ

Характерними рисами сучасного ринкового середовища є його складність, динамізм, багатогранність, дедалі вищий рівень конкуренції та глобалізації. Саме тому, раціональне управління підприємством на основі впровадження інформаційних технологій – це правильний шлях до досягнення підприємством високих економічних результатів.

Розглядаючи поточний стан діяльності ПП «Шик Галичина» можна сказати, що для виготовлення продукції підприємство забезпечено необхідним обладнанням, має достатньою кількістю працівників та виробничих площ, власний капітал фірми зростає швидкими темпами, собівартість продукції знижується, середній рівень зарплати зростає, проте обсяги виготовлення продукції скорочуються. Як показують проведені дослідження, підприємство у 2022 році значно погіршило результати своєї роботи порівняно з 2021 роком. Так, чистий дохід зменшився на 4% (100-96), збиток зріс більше, ніж у 2 рази (215,4%). Така ситуація склалась, в основному, через зменшення обсягів збуту та зростання собівартості одиниці продукції.

Проведений аналіз функціонування системи управління підприємством свідчить, що ПП «Шик Галичина» для підвищення результатів діяльності потрібно впровадити автоматизовану систему управління витратами, знайти оптимальний варіант щодо постачальника сировини та використовувати альтернативні методи продажу продукції, зокрема через мережу Інтернет.

Запропонована автоматизована система управління витратами «AGIS» охоплюватиме всі аспекти діяльності фірми (виробництво, бухгалтерія, склад, збут, відділ матеріально-технічного постачання), поєднуватиме всі елементи управління витратами, матиме функціонал для проектування меблів, формування замовлень, а також створення прогнозів виробництва і збуту продукції. Якщо раніше кожен із структурних підрозділів відповідав за окрему частину витрат, то з допомогою автоматизованої системи управління витратами всі операції будуть

знаходиться у взаємозв'язку, їх регулювання буде здійснюватись за допомогою комп'ютера в режимі реального часу.

За статистичними даними виробника за допомогою цієї системи можливо збільшити продуктивність праці виробничого персоналу та зменшити витрати на виробництво продукції. На основі аналізу чистої теперішньої вартості, економічного ефекту і періоду окупності можна стверджувати, що впровадження автоматизованої системи управління «AGIS» є доцільним і необхідним для підприємства.

Також у дипломному проекті запропоновано використання альтернативних каналів продажу товарів. На нашу думку, підприємству доцільно створити сучасний Інтернет-магазин і здійснювати продаж товарів з його допомогою. Розробка Інтернет-магазину дозволить оптимізувати витрати обігу аналізованого підприємства, ефективно управляти системою продажів товарів та забезпечуватиме вищу прибутковість порівняно із традиційними каналами реалізації продукції. За підрахунками маркетологів наявність функціонального Інтернет-магазину та застосування ефективних методів електронної комерції, зокрема SEO оптимізації дозволяє збільшити доходи підприємств на 8-12%. Проект окупиться за 1,5 року.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Анісімов А.В. Інформаційні системи та бази даних: навч. посібник. Київ. 2017. 110 с.
2. Ахновська І.О., Болгов В. Є. Управління витратами: навч. посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 156 с.
3. Бойчук І. В. Трансформація маркетингових стратегій в умовах інтернет-торгівлі. Підприємництво і торгівля. 2019. Вип. 24. С. 37-43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Torg_2019_24_7
4. Бондаренко Н; Удалих Д. Дослідження стану розвитку меблевої промисловості України в сучасних умовах господарювання. Галицький економічний вісник. 2021. № 1 (68). С. 174-184.
5. Бутенко Т.А. Інформаційні системи та технології: навч. посібник. Харків: ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2020. 207 с.
6. Галич О.А. Управління інформаційними зв'язками та бізнес-процесами: навчальний посібник. Харків: Фінарт, 2016. 244 с.
7. Галушак М.П., Галушак О.Я., Кужда Т.І. Економічне прогнозування: навч. посібник. Тернопіль: ТНТУ, 2017. 160 с.
8. Гевко І.Б., Оксентюк А.О., Галушак М.П. Організація виробництва: теорія і практика: підручник. К.: Кондор, 2008. 178 с.
9. Гук О.В. Інноваційні підходи до застосування інтернет-комунікацій у маркетинговій діяльності підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 17(1). С. 87-89. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_17\(1\)__21_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_17(1)__21_8).
10. Дрокіна Н. І. SEO-оптимізація сайту підприємства як інструмент інтернет-маркетингу. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 19(1). С. 127-132. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_19\(1\)_30](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_19(1)_30)

11. Кирий В.В. Розроблення механізмів у системі управління інтернет-маркетингом підприємств. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2019. Вип. 38. С. 94-102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2019_38_14
12. Климчук О.В. Інформаційні системи і технології в управлінні: Конспект лекцій. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 160 с.
13. Кордзая Н.Р. Основи інтернет-маркетингу: навч. посібник. Херсон: Олді-плюс, 2018. 164 с.
14. Кужда Т.І., Галушак М.П. Оцінювання соціально-економічних факторів інноваційного розвитку підприємства на основі прогнозування з інтервалом довіри. Галицький економічний вісник. 2010. № 2. С. 102-108.
15. Новак В.О., Матвеев В.В., Бондар В.П., Карпенко М.О. Інформаційні системи в менеджменті: Підручник. 2-е вид. К.: Каравела, 2010. 536 с.
16. Нужний С.М., Клименко І.В., Акімов О.О. Інструментальні засоби електронного офісу: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 296 с.
17. Пурій Г. М. Інформаційні системи і технології в управлінні діяльністю підприємства. Ефективна економіка. 2019. № 6. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7127> (дата звернення: 01.06.2023).
18. Сорока П.М., Харченко В.В., Харченко Г.А. Інформаційні системи і технології в управлінні організацією: навч. посібник. К.: ЦП «Компринт», 2019. 518 с.
19. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: Зб. наук. пр. Випуск 49. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2017. 186 с.
20. Тарасенко С.І. Управління витратами: навч. посібник. Кам'янське: ДДТУ, 2018. 305 с.
21. Halushchak O., Halushchak M. The causes of appearance and ways of staff's demotivation solving in organizations. Соціально-економічні проблеми і держава. 2016. Вип. 1 (14). С. 138-144.